

ARCHEOLOGIENOTA

WEZEMBEEK-OPPEM – RODE BEUKENLAAN

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT & A. DOUCET

OKTOBER – NOVEMBER 2019

Titel
Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Wezembeek-Oppem – Rode Beukenlaan

Auteur(s)
Jan Claesen, Ben Van Genechten,
Evelien Audenaert & Alexander Doucet

Projectnummer
2019J175

Plaats en datum
Kortenaken, oktober – november 2019

Reeks en nummer
ARCHEBO rapport 2019J175
ISSN 2034-5615

© 2019 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>7</i>
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	<i>7</i>
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>7</i>
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>8</i>
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	<i>10</i>
3	Bureauonderzoek	11
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	<i>11</i>
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	<i>21</i>
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen.....</i>	<i>26</i>
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>35</i>
4	Resultaten bureauonderzoek	36
4.1	<i>Algemeen</i>	<i>36</i>
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	<i>36</i>
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	<i>37</i>
4.4	<i>Programma van maatregelen.....</i>	<i>38</i>
5	Bibliografie	39
6	Figurenlijst.....	40
7	Plannenlijst.....	41

1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

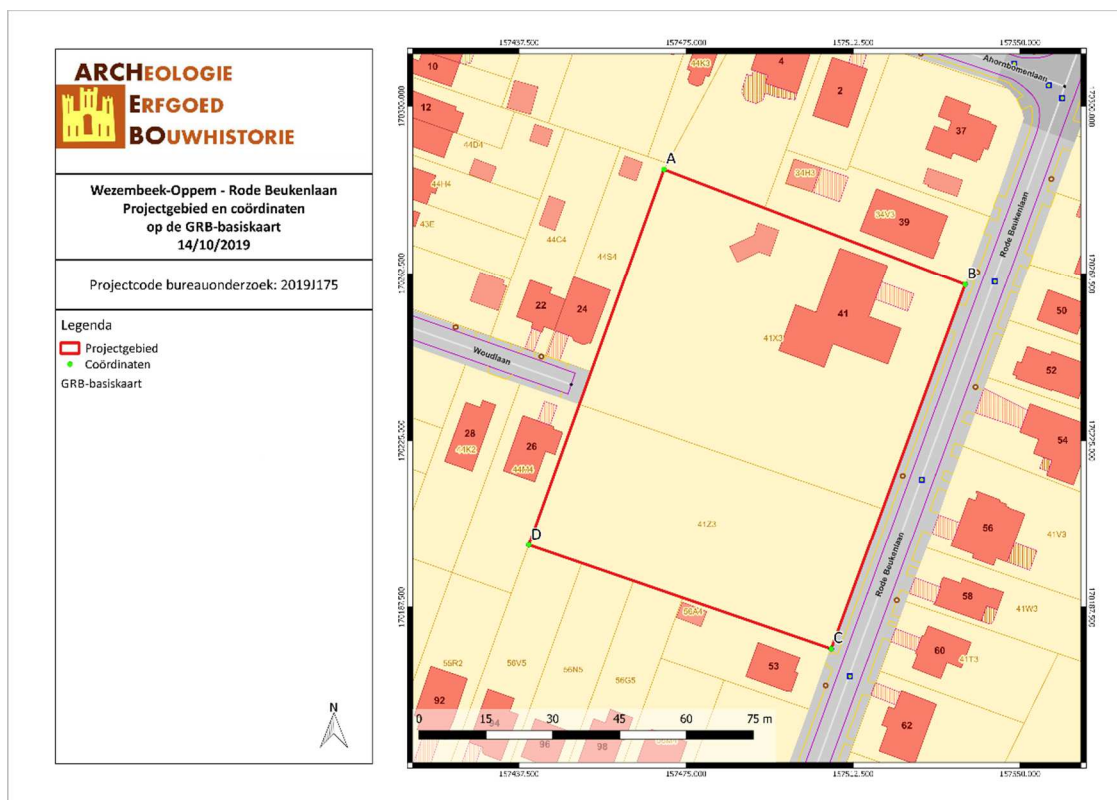
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor het terrein te Rode Beukenlaan 41 in Wezembeek-Oppeem (Vlaams-Brabant). Binnen het projectgebied zal de bestaande bebouwing gesloopt worden en de aanwezige bomen gerooid worden. Vervolgens zal het terrein verkaveld worden in negen loten. Loten 1 t.e.m. 6 worden voorzien van een bouwzone voor halfopen bebouwing, loten 7 en 8 worden voorzien van een bouwzone voor een appartementsgebouw. Binnen lot 9 zullen afvalcontainers geplaatst worden. Binnen lot 7 zal ook een deel beschikbaar blijven voor erfdienstbaarheid van doorgang. Het projectgebied is in totaal ca. 6 373,412 m² groot.

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in oktober – november 2019 onder leiding van

erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever was dhr. Jonas Artois. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

Administratieve fiche	
Naam site:	Wezembeek-Oppem – Rode Beukenlaan
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem
Ligging:	Vlaams-Brabant, Wezembeek-Oppem, Rode Beukenlaan 41
Kadaster:	Wezembeek-Oppem, afdeling 2, sectie D, perceelnummers 41X3 & 41Z3
Coördinaten:	A X 157470.046
	Y 170285.892
	B X 157537.648
	Y 170260.008
	C X 157507.600
	Y 170178.177
	D X 157439.708
	Y 170201.503
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenkaken
Projectcode bureauonderzoek:	2019J175
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	Bij de opdrachtgever
Grootte projectgebied:	Ca. 6 373,412 m ²
Uitvoeringsperiode:	Oktober – november 2019
Reden van de ingreep	Slopen huidige bebouwing, rooien aanwezige bomen, verkavelen van terrein in 9 nieuwe loten
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, slopen, rooien van bomen, verkaveling, woongebieden

De onderstaande GRB-kadasterkaart, de Orthofoto en het Gewestplan tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

WERO/19/10/14/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2019)

WERO/19/10/14/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien de bestaande bebouwing in eerste instantie gesloopt moet worden vooraleer archeologisch onderzoek mogelijk is. De nutsleidingen zijn eveneens nog aanwezig en bevinden zich op een ongekende locatie en houdt hierdoor een veiligheidsrisico in. De sloop (werken aan de fundamenteën, onder het maaiveld) van de aanwezige bebouwing mag enkel uitgevoerd worden onder begeleiding van een erkend archeoloog. De aanwezige bomen dienen eveneens eerst gekapt te worden tot aan het maaiveld. Stronken mogen pas verwijderd worden na of in functie van het archeologisch onderzoek.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

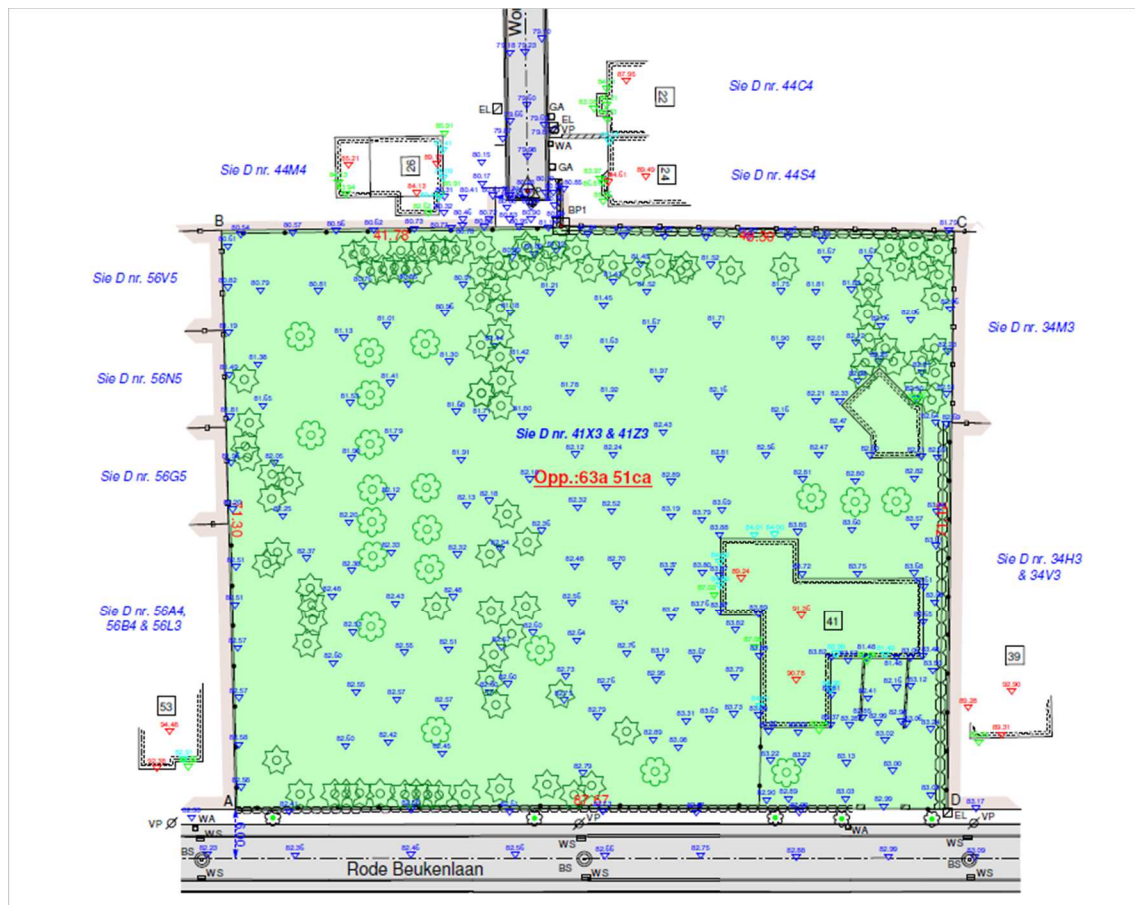
Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied ligt aan de Rode Beukenlaan 41 in Wezembeek-Oppem (Vlaams-Brabant). In het noorden van het terrein staat een woonhuis met verharde oprit en een bijgebouw. Het grootste deel van het projectgebied bestaat uit een tuinzone met bomen. Volgens het Gewestplan ligt het projectgebied volledig binnen 'Woongebieden'.

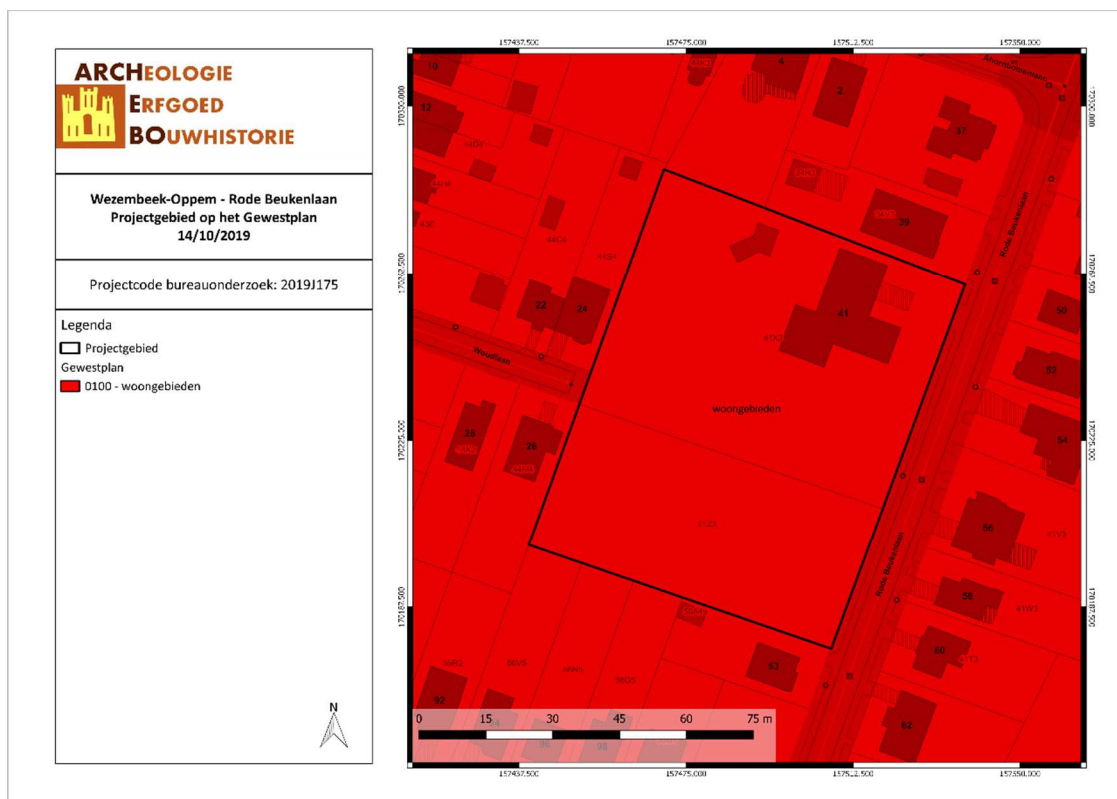

Figuur 4: Plan van de bestaande toestand (Landmeetkantoor Artois BVBA, 2019)

WERO/19/10/14/3 - Digitale aanmaak

Figuur 5: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019)

WERO/19/10/14/4 - Digitale aanmaak

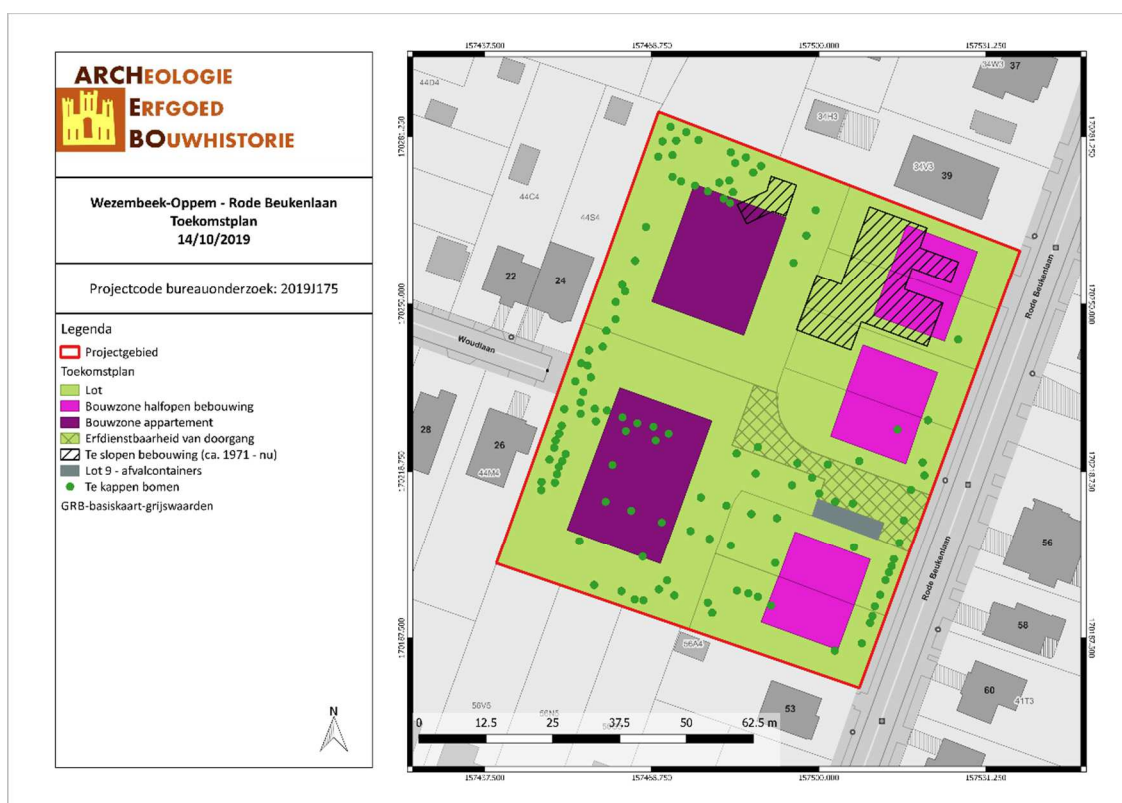
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2019)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Binnen het projectgebied zal de bestaande bebouwing gesloopt worden en de aanwezige bomen gerooid worden. Vervolgens zal het terrein verkaveld worden in negen loten. Loten 1 t.e.m. 6 worden voorzien van een bouwzone voor halfopen bebouwing, loten 7 en 8 worden voorzien van een bouwzone voor een appartementsgebouw. De bouwzones in loten 1 t.e.m. 4 zijn 135m² groot, de bouwzones in loten 5 en 6 zijn 126m² groot, de bouwzone in lot 7 is 528m² groot en deze in lot 8 is 430m² groot. Binnen lot 9 zullen afvalcontainers geplaatst worden. Binnen lot 7 zal ook een deel beschikbaar blijven voor erfdiensbaarheid van doorgang. Het projectgebied is in totaal ca. 6 373,412 m² groot.

Figuur 7: Plan van de geplande verkaveling (Landmeetskantoor Artois BVBA, 2019)

WERO/19/10/14/5 - Digitale aanmaak

Figuur 8: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2019)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplott om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

Het projectgebied ligt aan de Rode Beukenlaan 41 in Wezembeek-Oppem, een gemeente gelegen in de Belgische provincie Vlaams-Brabant. De gemeente heeft geen deelgemeenten en grenst aan de gemeenten Zaventem, Tervuren en Kraainem. Het projectgebied ligt op een oost-gerichte helling aan de vallei van de Stelense Loop, die meer dan 1000m ten oosten van het projectgebied ligt. Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 80,5 en 84 meter boven de zeespiegel. Uit het Digitaal Hoogtemodel kan afgeleid worden dat het projectgebied tevens ten oosten gelegen is van een alluviale vallei. In het aanpalende gehucht Stokkel (Brussels Hoofdstedelijk Gewest) ontsprong en liep vroeger de Stokkelvloedgrobbe, die uitmondde in de Woluwe. Kadastraal ligt het terrein in Wezembeek-Oppem, afdeling 2, sectie D, perceelnummers 41X3 & 41Z3.

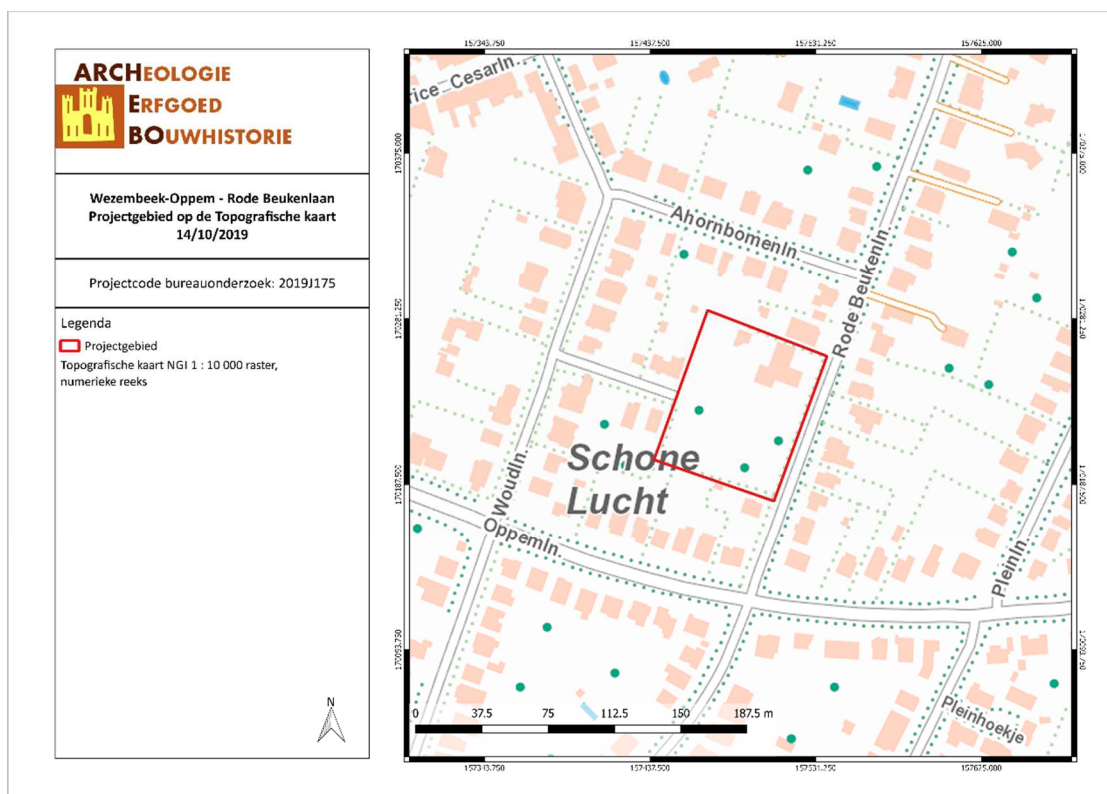
Gezien de topografische ligging op een oost-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Stromend water is niet in de onmiddellijke omgeving beschikbaar, maar op het plateau werden ook al in het verleden steentijdartefacten aangetroffen.

Over de gedempte Stokkelvloedgrobbe:

De Stokkelvloedgrobbe was een beek die ontsprong in het gehucht Stokkel en die ter hoogte van de Lindekemalemolen uitmondde in de Woluwe. Er werd tevens informatie gevonden over de Vloedgrobbe (hoogstwaarschijnlijk gaat het om dezelfde beek). Deze beek wordt beschreven als een gedempte beek die ontsprong ter hoogte van het Dumonplein in Stokkel en via het kerkhof en de Stokkelsesteenweg naar de C. Montaldlaan in Sint-Lambrechts-Woluwe liep, waar de beek vervolgens uitmondde in de Woluwe. Het is echter heel onwaarschijnlijk dat de beek helemaal tot de C. Montaldlaan liep, aangezien deze laan aan de overkant van de Woluwe ligt en de beek de rivier bijgevolg al gekruist moet hebben. Het kan echter geïnterpreteerd worden dat de Vloedgrobbe in de richting van de C. Montaldlaan liep, maar niet tot aan deze laan stroomde. De Stokkelvloedgrobbe wordt

in 1846 vermeld als Stockelvloet grobbe, de Vloedgroebbe wordt vermeld als Vloetgrobbe (1697), Vlootgrobbe (1724), Vloetgrobbe (1751), Vloetgrobbe (1778) en Vloetgroebbe (1844).¹

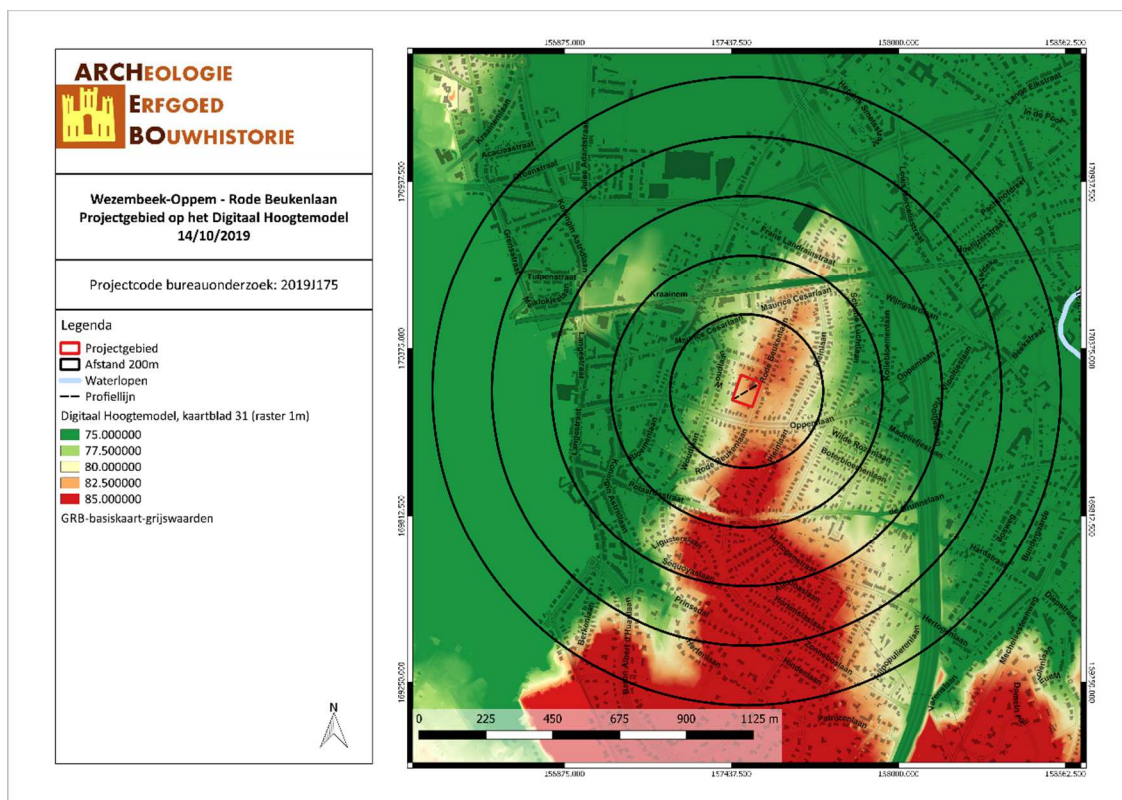
O.b.v. bovenstaande beschrijvingen en historische kaarten werd de loop van de Stokkelvloetgrobbe aangeduid in QGIS. De historische kaarten die geconsulteerd werden, waren de Villaretkaart, de Ferrariskaart, de Atlas der Buurtwegen, de Vandermaelenkaart, de Popp-kaart en de topografische kaarten van 1873, 1904, 1939, 1969 en 1981-1989. De Atlas der Buurtwegen en de Popp-kaart stoppen aan de grens van Kraainem met het Brussels Hoofdstedelijke Gewest. Op de Ferrariskaart was geen beek of waterloop zichtbaar waar de Stokkelvloetgrobbe zou liggen. De Villaretkaart toont enkel een korte loop. De Vandermaelenkaart is de eerste kaart waar een waterloop zichtbaar is, die ontspringt in Stokkel en uitmondt in de Woluwe. Deze beek ontspringt ca. 1000m ten westen van het projectgebied (volgens de Vandermaelenkaart). Door het georefereren van de topografische kaarten kan het zijn dat de ligging van de waterloop niet 100% correct is, door de foutmarge waar men rekening mee moet houden bij georeferende kaarten. Op de topografische kaart van 1873 lijkt de beek reeds deels gedempt en dit wordt bevestigd door de topografische kaart van 1904. De topografische kaart van 1939 toont echter een beek die nog verder loopt dan deze die zichtbaar was op de Vandermaelenkaart. De bron van de beek zou ca. 650m ten zuidwesten van het projectgebied hebben gelegen. Op de topografische kaarten van 1969 en 1981-1989 zijn enkel nog korte stukken van de beek zichtbaar.

WERO/19/10/14/6 - Digitale aanmaak

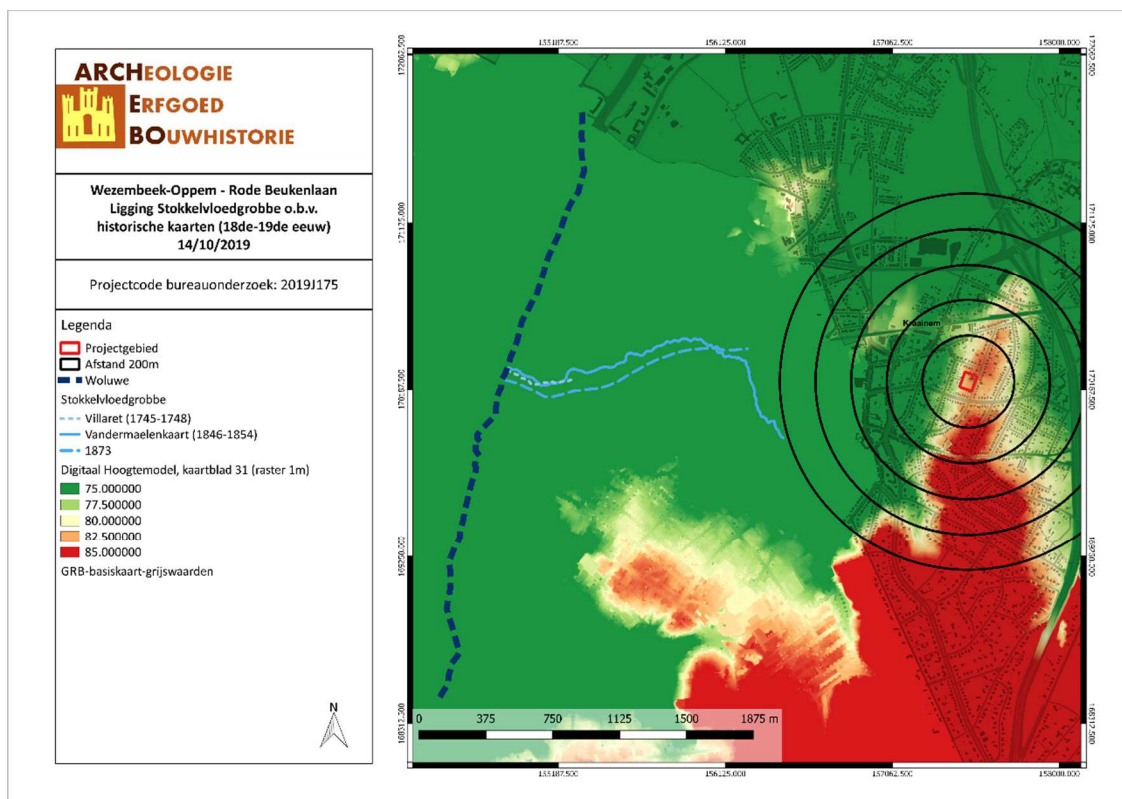
Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2019)

¹ Bram Vannieuwenhuyze e.a., "Brusselse waternamen", *Cahiers Bruxellois Brusselse Cahiers L*, nr. 1 (2018): 355–431; "Belgische Molendatabase | Lindekemalemolen, Sint-Lambrechts-Woluwe", Belgische Molendatabase, geraadpleegd 18 november 2019, <http://www.molenechos.org/molen.php?nummer=986>.

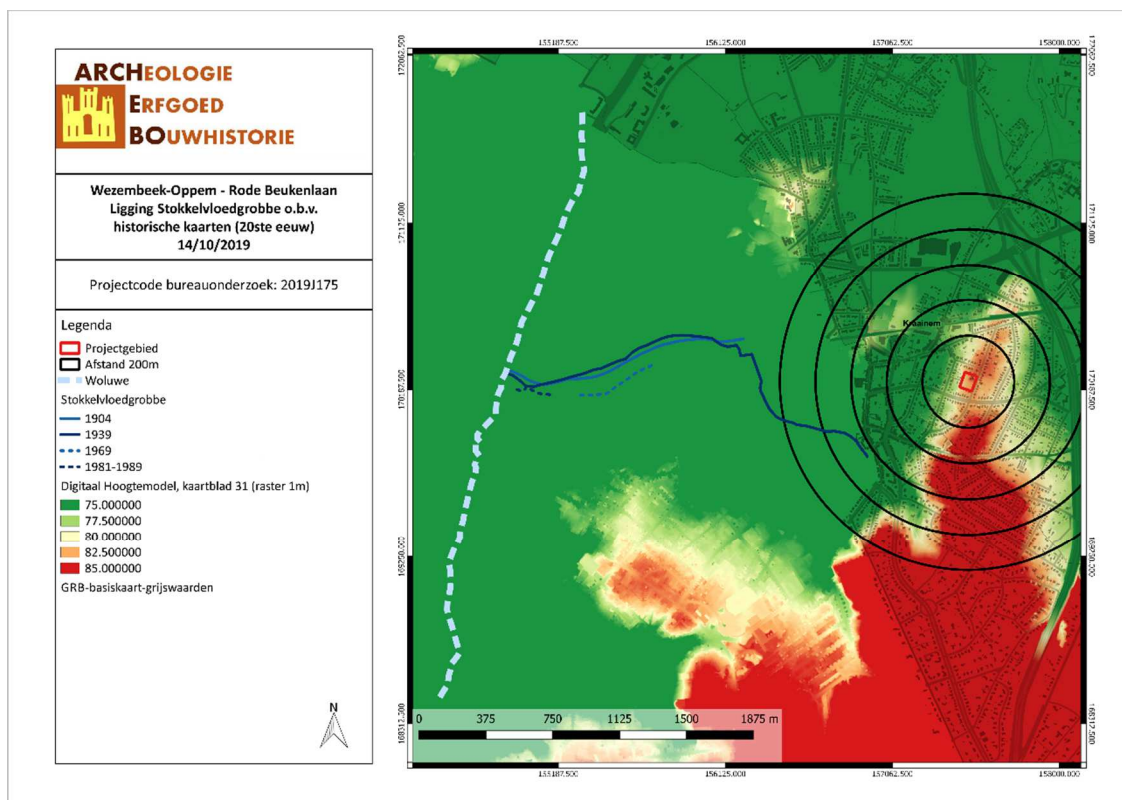
WERO/19/10/14/7 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2019)

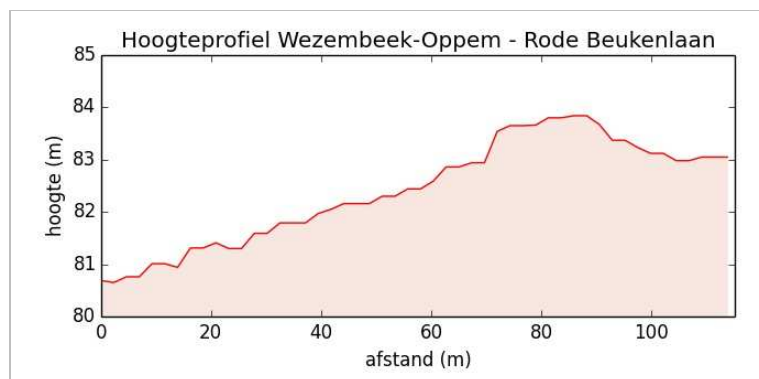

WERO/19/10/14/8 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Ligging van de gedempte Stokkelvloedgrobbe in de 18de-19de eeuw (Geopunt, 2019)

WERO/19/10/14/9 - Digitale aanmaak

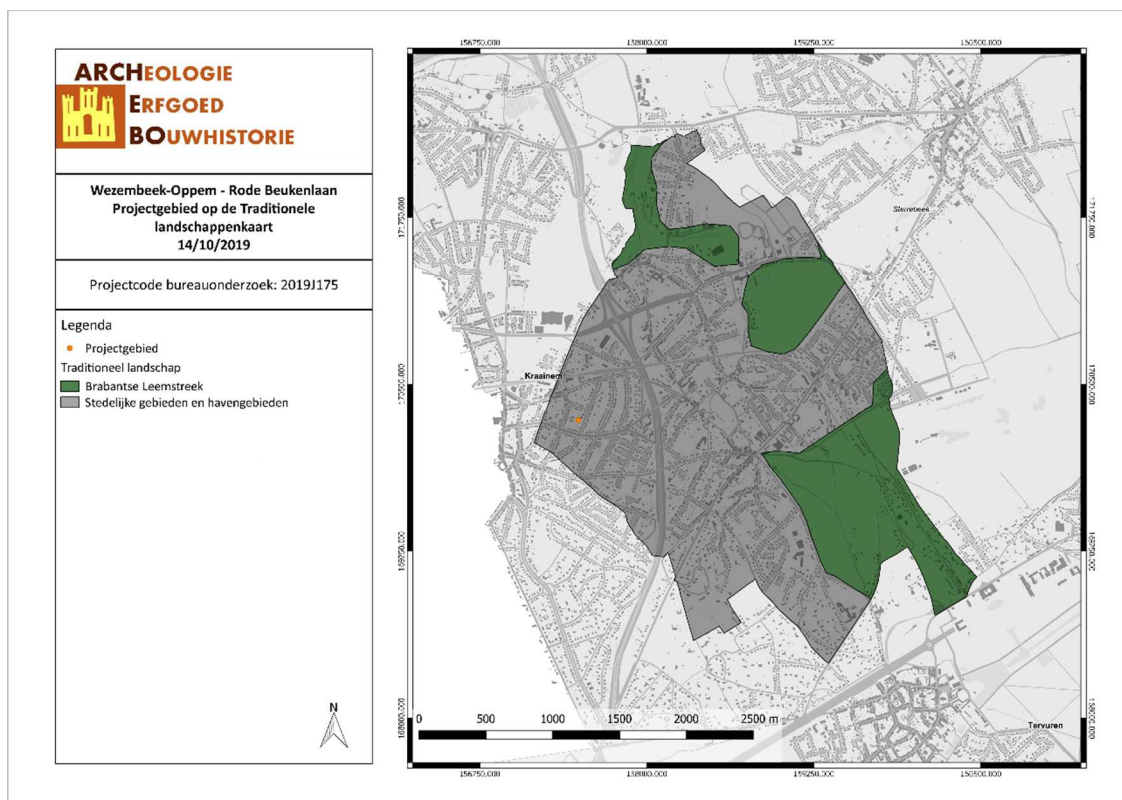
Figuur 12: Ligging van de gedempte Stokkelvoedgrobbe in de 20ste eeuw (Geopunt, 2019)

Figuur 13: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-NO richting (Geopunt, 2019)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd als 'Stedelijke gebieden en havengebieden'. De gehele gemeente Wezembeek-Oppem wordt grotendeels gekarteerd als Stedelijke gebieden en havengebieden, enkele delen in het noorden en zuidoosten van de gemeente worden gekarteerd als Brabantse Leemstreek.

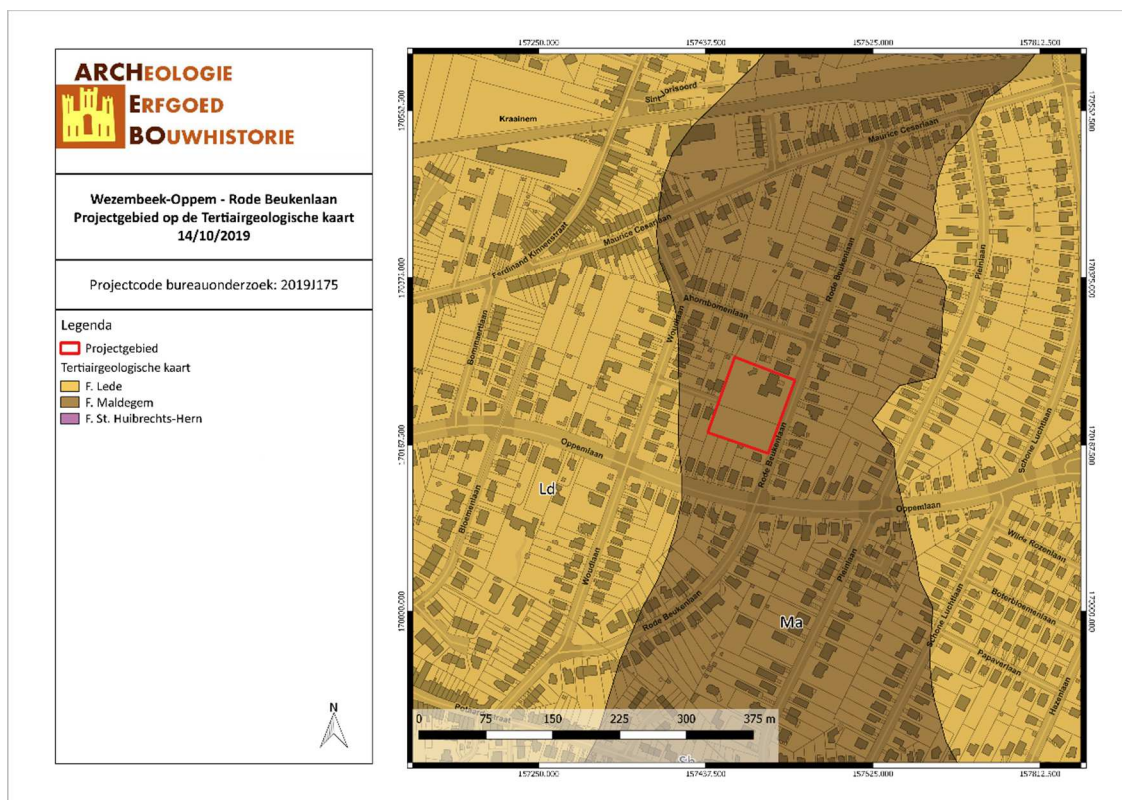

WERO/19/10/14/10 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Wezembeek-Oppeem aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2019)

3.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het onderzoeksterrein zich binnen de **Formatie van Maldegem**. Deze formatie bestaat uit een grijze afwisseling van fijn zand en klei, is glauconiet- en glimmerhoudend en onderaan klei-, zand- en sterk glauconiethoudend.

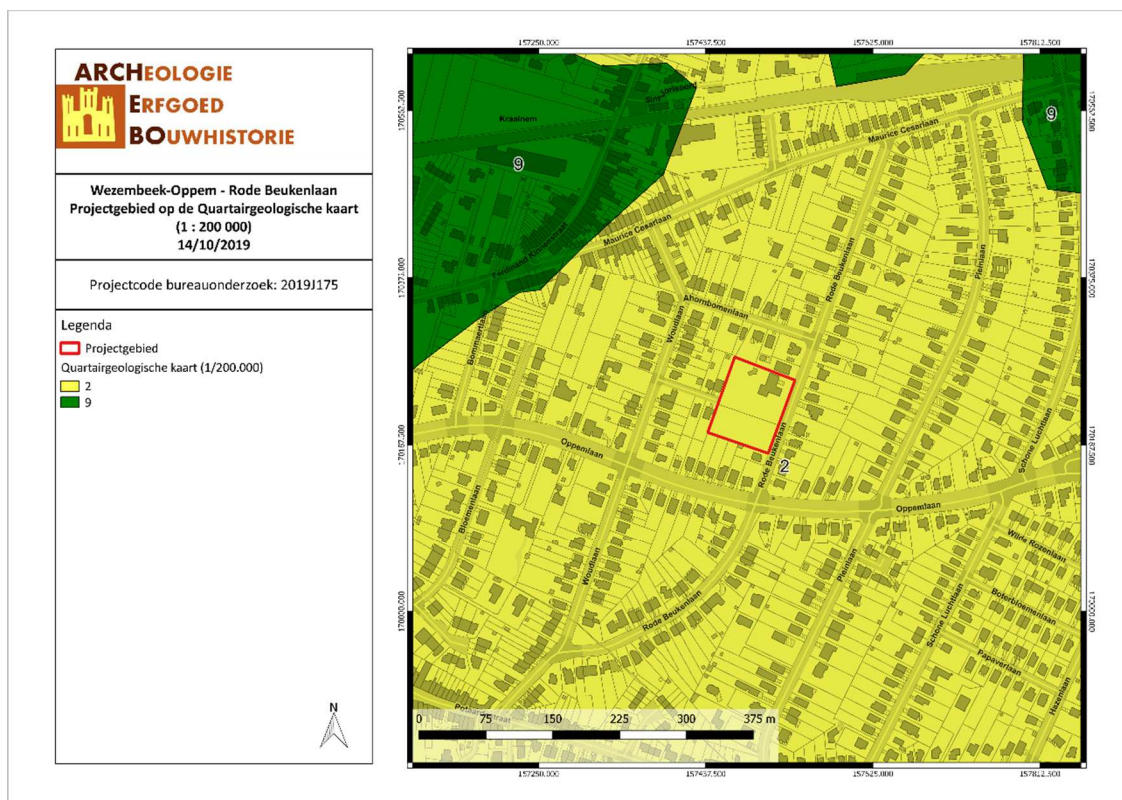

WERO/19/10/14/11 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2019)

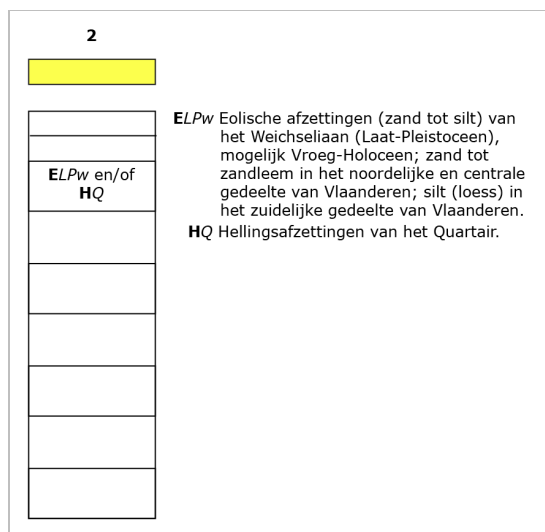
3.1.2.3 Quartair

Volgens de quartairgeologische kaart (1/200.000) bevindt het projectgebied zich volledig binnen type 2. Dit type bestaat uit hellingsafzettingen van het Quartair en/of eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk het Vroeg-Holoceen. In het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen bestaan deze afzettingen uit zand tot zandleem, in het zuidelijke gedeelte uit silt (loess).

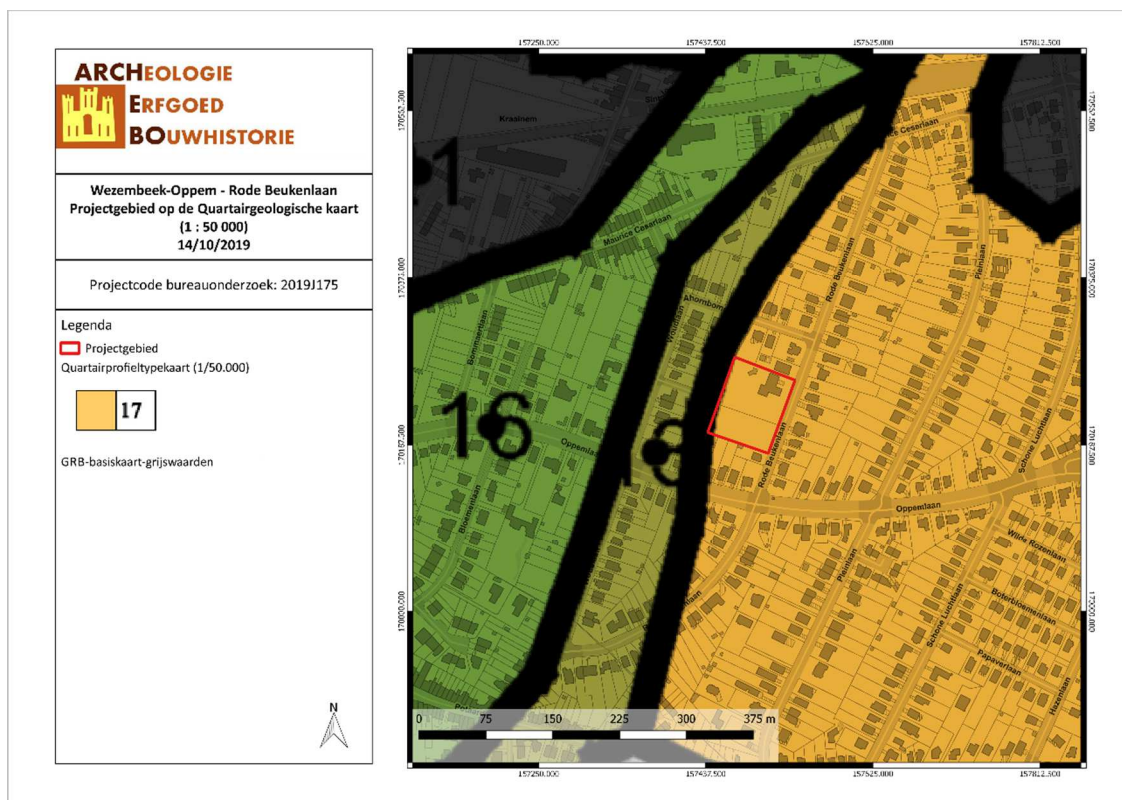
WERO/19/10/14/12 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering van het projectgebied op de Quartairegeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2019)

Figuur 17: Uitleg van het type volgens de quartairegeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016)

Volgens de quartairegeologische kaart (1/50.000) kent het projectgebied type 17. Dit type bestaat uit een onderste laag Pre-Quartair substraat, dat vervolgens bedekt wordt door een Laat Weichseliaan eolisch leem.

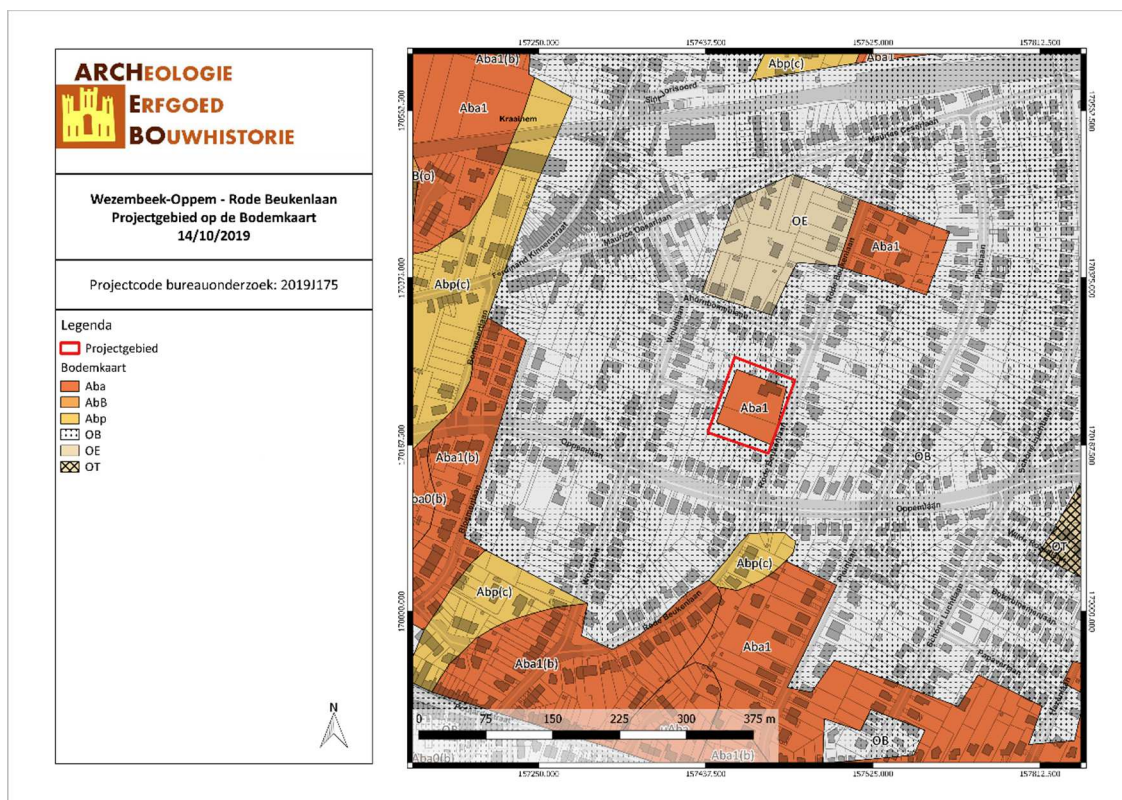
WERO/19/10/14/13 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2019)

3.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied grotendeels omschreven als Aba1, langs de grenzen van het projectgebied is de bodem gekarteerd als OB (onder bebouwing). Aba1-bodems zijn droge leemgronden met textuur B horizont en een dunne A horizont (dunner dan 40cm). Deze bodem heeft zich ontwikkeld in het Pleistocene loessdek. Onder de dunne A horizont bevindt zich een aan klei en sesquioxiden aangerijkte textuur B horizont. De bouwvoor heeft een donkerbruine kleur, is homogeen en bestaat uit humushoudend leem, de Bt is bruin van kleur en bestaat uit zwaar leem (gemiddeld 20% klei) met meestal goed ontwikkelde polyedrische structuur en kleihuidjes (coatings). Naarmate men dieper gaat neemt het kleigehalte sterk af en verdwijnt de structuur geleidelijk terwijl de kleur geelbruin wordt. De bodems vertonen geen watergebrek en -overlast dankzij een gunstige drainage en een hoog waterbergend vermogen.²

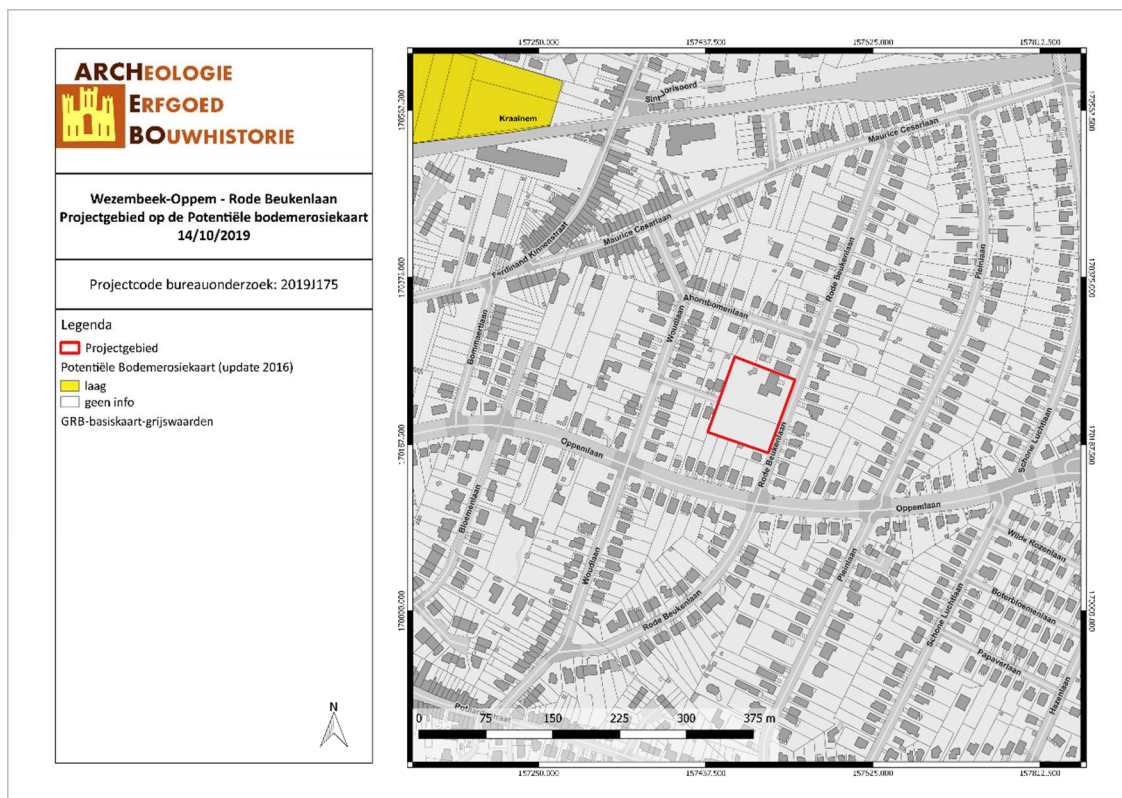
² E Van Ranst en C Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000), 22, 168, 182, 222, 231, 275, 299, 328, 330.

WERO/19/10/14/14 - Digitale aanmaak

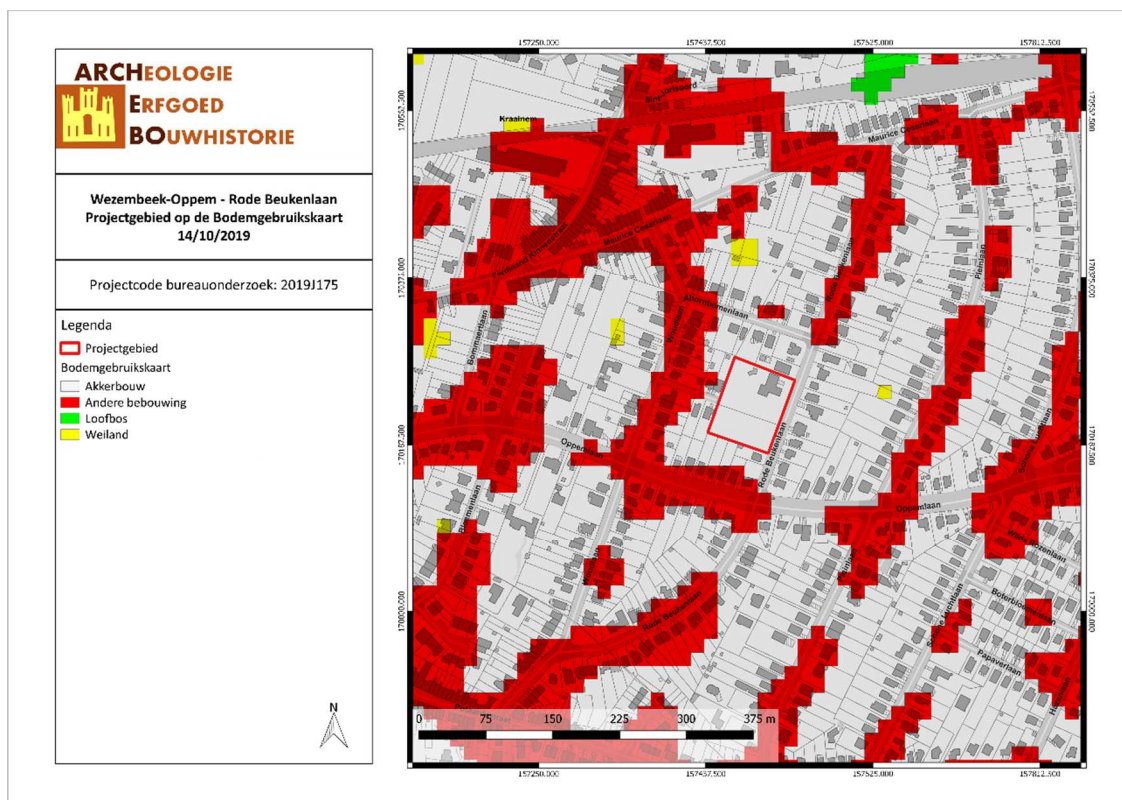
Figuur 19: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2019)

Op de Potentiële bodemerosiekaart is over het projectgebied geen informatie beschikbaar. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied volledig binnen Akkerbouw.

WERO/19/10/14/15 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2019)

WERO/19/10/14/16 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaat (Geopunt, 2019)

3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische inventaris toont wel verschillende vondsten in de ruimere omgeving. Ten noordwesten, noorden en noordoosten van het projectgebied zijn sporen aangetroffen van een 18de-eeuws Frans militair kamp (CAI 212712). Tussen ca. 850 en 1100m ten oosten van het projectgebied stond een Laatmiddeleeuws klooster (CAI 3794). Het ontstaan van het klooster is te kaderen rond de oprichting van een kapel gewijd aan Sint-Salvator door ridder Wouter van den Heetvelde en zijn vrouw Anna van Coudenbergh. Deze zou in 1474 gebouwd zijn, en wordt vermeld in een akte van 1487. De schenkers richtten naast de kapel een klooster in dat voor het onderhoud van de stichting zou instaan, mogelijk teruggaand op een oudere hoeve uit de 14de eeuw. Dit klooster werd bevolkt door bogaarden (de mannelijke tegenhangers van begijnen). In het midden van de 17de eeuw werd het klooster vernield tijdens de invallen van de Fransen en Hollanders. Het werd heropgebouwd, vermoedelijk in vakwerkbouw, en versteende fasegewijs. In 1797 werden de kloosterlingen verdreven en werden de gebouwen verkocht als nationaal goed. In de loop van de 19de eeuw werden grote wijzigingen aangebracht aan het kloostergebouw. Vandaag bevindt zich binnen het terrein van het klooster het Kasteel de Grunne.³

Tenslotte is ca. 700m ten zuiden van het projectgebied lithisch materiaal uit het Neolithicum (CAI 4789) gevonden tijdens een veldprospectie. Het betreft een krabber, een kern en klingen in silex van Spiennes, Obourg en Saint-Denis.

Tussen ca. 650 en 1100m ten westen van het projectgebied wordt een uitbreidingszone van sites aangeduid. Deze zone wordt 'Stokkel – Kapel, huisbrouwerij, hoeve' genoemd, naar de sites binnen deze zone. Ca. 800m ten westen van het projectgebied heeft de Onze-Lieve-Vrouwe-tot-Stokkel gestaan. De kapel gaat terug tot 1326 en werd in 1965 afgebroken om plaats te maken voor een nieuwe kerk. Ca. 900m ten zuidwesten van het projectgebied stond het Hof te Stokkel, een (vermoedelijk) 13de-eeuwse hoeve. De gebouwen van deze oude abdijhoeve zijn verdwenen tussen 1926 en 1938. Ca. 1050m ten westen van het projectgebied heeft 'De Helle' gestaan, een 17de-18de-eeuwse huisbrouwerij. Het huis wordt reeds vermeld in 1665. In 1901 onderging het pand grote veranderingen en in 1930 werd het gesloopt.

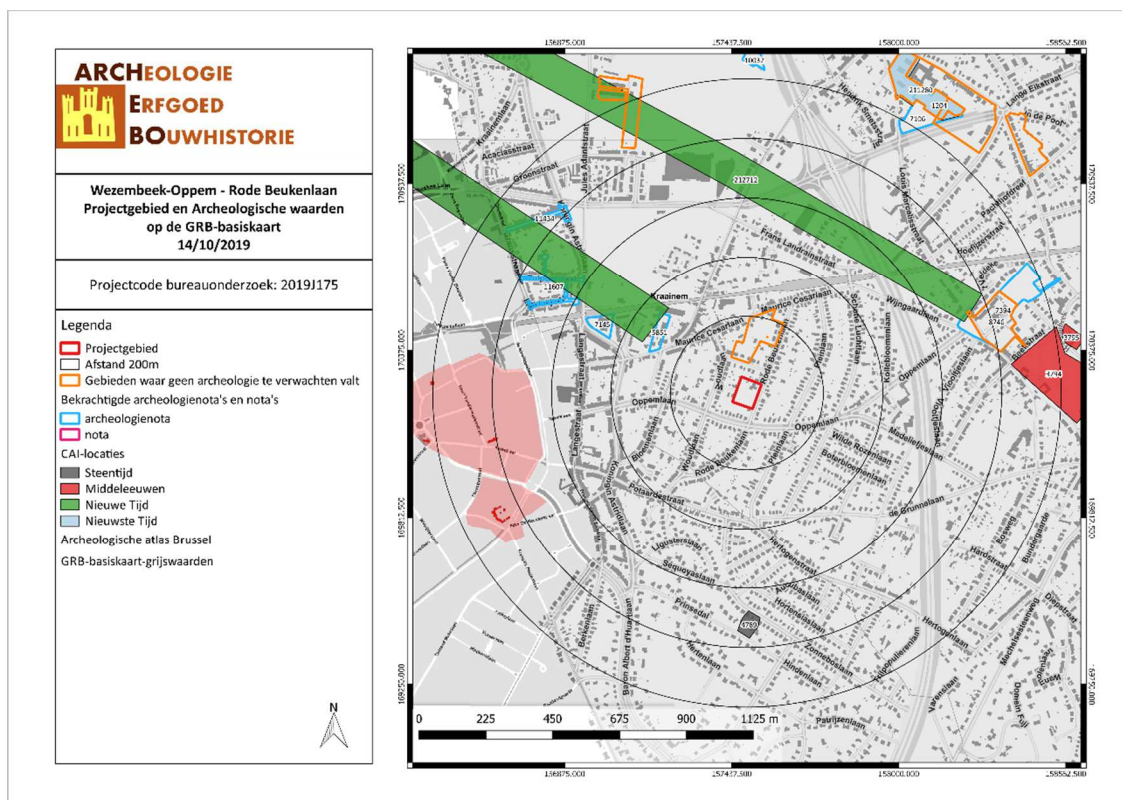
Ca. 1000m ten westen van het projectgebied heeft het Hof te Stuyvenberg (aangeduid met een rood sterretje) gestaan, een 16de-17de-eeuwse hoeve. Vanaf 1561 zijn er vermeldingen van een hoeve met de naam Stuyvenberg in de boekhouding van de kerkfabriek van Sint-Pieters. De precieze locatie van deze hoeve is echter niet gekend.

Verder westwaarts zijn ook enkele losse vondsten geregistreerd, waaronder silex afslagen uit het Paleolithicum, microlieten, werktuigen en pijlpunten uit het Mesolithicum, afslagen, een steker en een lavafragment uit het Neolithicum en een scherf uit de Romeinse Tijd.

De gegevens van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn afkomstig van de website <https://mybrugis.irisnet.be/brugis/#/>.⁴

³ "Kasteel de Grunne | Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 14 oktober 2019, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/40854>.

⁴ "brugiswebapp", geraadpleegd 18 november 2019, <https://mybrugis.irisnet.be/brugis/#/>.

WERO/19/10/14/17 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Kaart met aanduiding van het projectgebied, de vondstlocaties uit de CAI en de archeologische gegevens van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (CAI & BruGIS, 2019)

3.2.2 Bekrachtigde archeologienota's en nota's

In 2017 heeft Studiebureau Archeologie bvba een archeologienota opgesteld voor een projectgebied aan de Kinnenstraat in Kraainem (ID 5851), ca. 300m ten noordwesten van het huidige projectgebied. Op basis van geografische, topografische en historische gegevens kon de aanwezigheid van interessante en relevante archeologische waarden niet uitgesloten worden. Door de aanwezige bebouwing is het terrein echter reeds deels verstoord. De toekomstige ingrepen, de uiteindelijke bebouwing van twee bouwzones in de verkaveling, zullen slechts voor een beperkte verstoring zorgen. Deze zullen slechts 9% van de gehele oppervlakte verstoren (ca. 390m²). Hierdoor ontbreekt ook de mogelijkheid eventueel aanwezige archeologisch sporen te onderzoeken in een ruimere context. Verder archeologisch vervolgonderzoek werd bijgevolg niet geadviseerd.⁵

In mei 2018 heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota geschreven voor de centrumontwikkeling in Wezembeek-Oppem (ID 7394), tussen ca. 700 en 1050m ten oostnoordoosten van het huidige projectgebied. De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek, een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen en een veldkartering d.m.v. metaaldetectie. O.b.v. de resultaten van het bureauonderzoek werd aan het projectgebied een matig tot middelhoge verwachting toegeschreven wat betreft de aanwezigheid van artefacten en sporensites vanaf de steentijd. Uit het landschappelijk bodemonderzoek bleek dat binnen het terrein onverstoorde klei-aanrijkingshorizonten aanwezig zijn in quasi alle boringen, waardoor men vermoedt dat sporen en vondsten in situ aanwezig zijn. Deze boringen werden uitgevoerd in het reeds toegankelijke deel van het terrein (zone 1). Tijdens de metaaldetectie, die werd uitgevoerd om eventuele resten van het Frans kampement alvast op te sporen, werden geen vondsten aangetroffen. BAAC Vlaanderen bvba heeft een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van archeologische boringen (en eventueel verder steentijdonderzoek) en proefsleuven in zone 1 en een voortgezet vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van landschappelijke boringen in zone 2. Tijdens het vervolgonderzoek met ingreep in de bodem wordt ook het gebruik van de metaaldetector geadviseerd.⁶ In september 2018 heeft BAAC Vlaanderen bvba vervolgens het landschappelijk bodemonderzoek in zone 2 uitgevoerd (nota, ID 8746). Uit dit onderzoek bleek echter dat grote delen binnen zone 2 zwaar verstoord zijn. De onverstoorde of minder verstoorde zones zijn kleinschalig en niet aaneensluitend waardoor kennis die hier gewonnen kan worden zwaar versnipperd zal zijn. Verder proefsleuven- of proefputtenonderzoek brengt ook verschillende veiligheidsrisico's met zich mee. Verder vervolgonderzoek in zone 2 is bijgevolg niet nuttig en deze zone werd dan ook vrijgegeven.⁷

In 2018 heeft Studiebureau Archeologie bvba een archeologie geschreven voor een projectgebied aan de Louis Marcelisstraat in Wezembeek-Oppem (ID 7106), ca. 1000m ten noordoosten van het huidige projectgebied. De archeologienota bestaat uit de resultaten van een bureau- en proefsleuvenonderzoek. Het bureauonderzoek leverde geen indicaties op voor de aanwezigheid van paleobodems, waardoor onderzoek naar Steentijdsites niet nodig/nuttig werd geacht. Een proefsleuvenonderzoek werd wel noodzakelijk geacht omdat hierdoor een inschatting van het archeologisch kennispotentieel van het terrein kan worden gemaakt. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd een intacte bodemopbouw aangetroffen binnen het grootste deel van het projectgebied. Sporen van leemontginning werden aangetroffen. In totaal werden 10 sporen gevonden, waaronder (recente) paalkuilen en kuilen, greppels en een restant van een muur. Deze sporen konden o.b.v. de vondsten en vulling gedateerd worden in de

⁵ Vanessa Vander Ginst en Laurane Dupont, "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Ferdinand Kinnenstraat 61-63 te Kraainem", Archeologienota - Verslag van Resultaten (Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017), 28–29.

⁶ Sarah Linten e.a., "Archeologienota Wezembeek-Oppem, Centrumontwikkeling", Archeologienota - Verslag van Resultaten (Bassevelde: BAAC Vlaanderen bvba, mei 2018), 111–12.

⁷ Piotr Pawelczak en Nandy Dolman, "Nota Wezembeek-Oppem, Centrumontwikkeling (zone 2)", Nota (Bassevelde: BAAC Vlaanderen bvba, september 2018), 24.

Postmiddeleeuwse periode. Gezien de lage archeologische waarde van de aangetroffen sporen en vondsten wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.⁸

In april 2018 heeft archeologe Annika Devroe een archeologienota opgesteld voor een projectgebied ter hoogte van Koningin Astridlaan 364 in Kraainem (ID 7145), ca. 500m ten noordwesten van het huidige projectgebied. Topografische kaarten van de 20ste eeuw toonden de aanwezigheid van een groeve ter hoogte van het projectgebied. Het graven van extractiekuilen zal sowieso het archeologisch niveau verstoord hebben. Indien archeologische resten aanwezig waren, zullen deze nu verstoord zijn. Bijkomend archeologisch onderzoek is bijgevolg niet nodig.⁹

ABO nv heeft in juni 2019 een archeologienota geschreven voor een projectgebied in de Seringenstraat in Kraainem (ID 11434), tussen ca. 800 en 900m ten noordwesten van het huidige projectgebied. Deze archeologienota werd opgesteld n.a.v. geplande riolerings- en wegeniswerken. Het potentieel op kennisvermeerdering ter hoogte van het lijntracé wordt laag geschat en daarom wordt dit deel van het projectgebied dan ook vrijgegeven van verder onderzoek. Voor het terrein voor grondverbetering wordt wel een vervolgonderzoek geadviseerd, aangezien er een potentieel is op kennisvermeerdering, vooral gericht op de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Andere archeologische sequenties kunnen echter niet uitgesloten worden.¹⁰ Het vervolgonderzoek zal in de eerste plaats bestaan uit een landschappelijk bodemonderzoek d.m.v. boringen, en afhankelijk van de resultaten gevolgd door archeologisch booronderzoek (verkenkend en waarderend), proefputten in functie van Steentijdsites en een proefsleuven- en proefputtenonderzoek.¹¹

Tenslotte hebben de heren Paumen, Dries en Groenhuijzen, Mark van de Vrij Universiteit Amsterdam, afdeling archeologie een archeologienota opgesteld voor een projectgebied aan de Tulpenstraat in Kraainem (ID 11607), tussen ca. 600 en 800m ten noordwesten van het huidige projectgebied. Het projectgebied is in twee deelgebieden opgedeeld. Binnen deelgebied A zullen riolerings- en wegeniswerken worden uitgevoerd. De aanleg van de huidige riolering en wegenis hebben de bodem reeds zwaar verstoord en de impact van de geplande werken is beperkt, waardoor verder onderzoek voor dit deelgebied niet noodzakelijk is. Deelgebied B dient wel verder onderzocht te worden d.m.v. landschappelijke boringen. Uit de resultaten van dit onderzoek zal de beste vervolgstراتيجية blijken (archeologische boringen (verkenkend en waarderend), proefsleuven of geen vervolg).¹²

3.2.3 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten gezocht worden. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.¹³ Binnen het projectgebied bevinden zich geen vastgestelde en/of beschermde erfgoedobjecten.

⁸ Laurane Dupont en Marjolein van der Waa, "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Louis Marcelisstraat te Wezembeek-Oppem", *Archeologienota - Verslag van Resultaten* (Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2018), 25–26, 50–51.

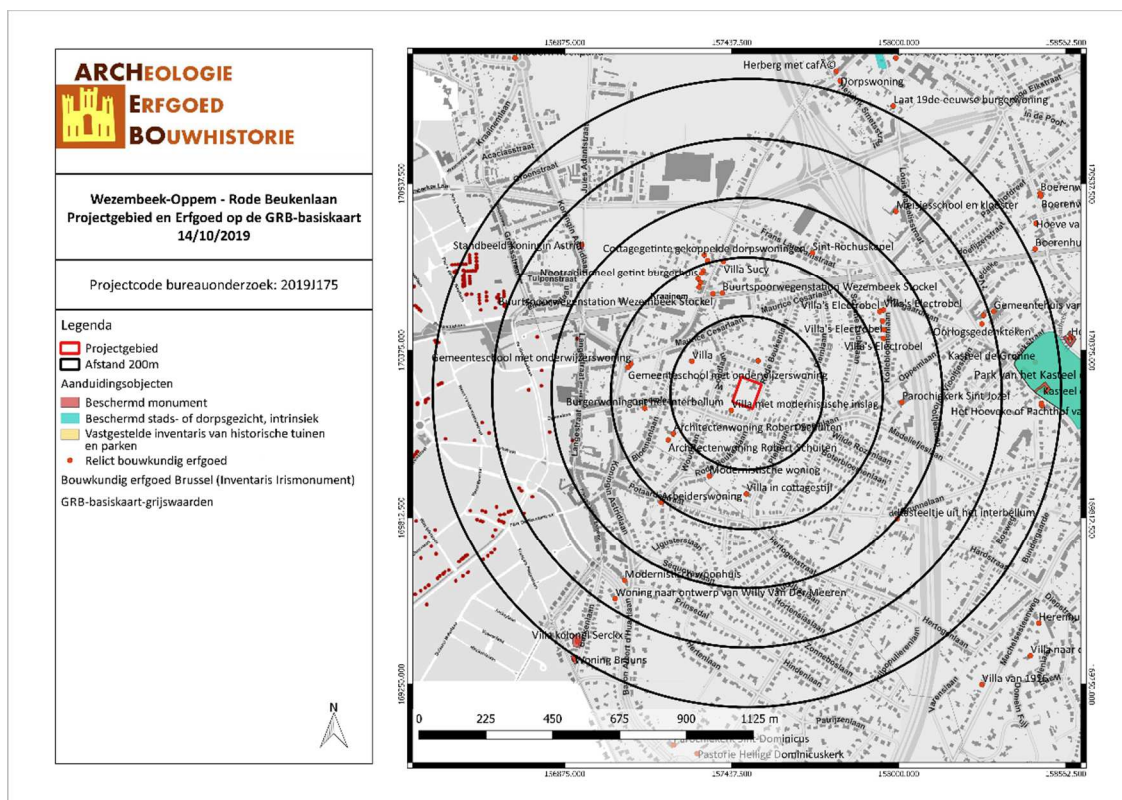
⁹ Annika Devroe, "Archeologienota - Verslag van Resultaten Kraainem - Koningin Astridlaan 364", *Verslag van Resultaten* (Mechelen: Annika Devroe, april 2018), 27–28.

¹⁰ Bénédicte Cleda, "Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van de Seringenstraat te Kraainem (Vlaams-Brabant)", *Archeologienota - Verslag van Resultaten* (Aartselaar: ABO nv, juni 2019), 68.

¹¹ Bénédicte Cleda, "Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van de Seringenstraat te Kraainem (Vlaams-Brabant) - Programma van Maatregelen", *Archeologienota - Programma van Maatregelen* (Aartselaar: ABO nv, juni 2019), 10–11.

¹² Dries Paumen en Mark Groenhuijzen, "Kraainem - KRN3002 Tulpenstraat", *Archeologienota - Verslag van Resultaten* (Amsterdam: VUHbs archeologie - Vrije Universiteit Amsterdam, april 2019), 36.

¹³ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 17 januari 2018, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

WERO/19/10/14/18 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Kaart met situering van het projectgebied, IOE-relicten en Erfgoedkundige gegevens van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest op GRB-basiskaart (IOE & BruGIS, 2019)

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Wezembeek-Oppem wordt voor het eerst vermeld in 1129 als Winsenbeca. Andere varianten op de plaatsnaam zijn Wezenbeccha (1129), VUisenbech (1136), Wensenbec (1143), Wesenbeche (1154), Wisenbeche (1159), Wesembeca (1212), Wisenbeka (1215), Wesenbeke (1216-22) en Wesembeka (1217).¹⁴

De streek rond Wezembeek behoorde onder het Karolingische Rijk tot de gouw Brabant. Na het uiteenvallen van het Rijk in 885 werd Wezembeek bij het hertogdom Lotharingen gevoegd. In 925 werd het deel van het Oost-Frankische Rijk, het latere Roomse Keizerrijk. De hertogen van Brabant waren de heren van Wezembeek. Oppem maakte van oudsher deel uit van Wezembeek, maar tijdens het Ancien Régime waren Wezembeek en Oppem wel twee afzonderlijke heerlijkheden, hoewel ze samen één parochie vormden. Juridisch vielen beide heerlijkheden onder de meierij van Vilvoorde. In 1234 werd Oppem door de heren van Dongelberg aan de abdij van Villers geschonken en bleef tot het einde van het Ancien Régime in het bezit van de abdij. Wezembeek werd in de 12de-14de eeuw bestuurd door de familie 'van Wezembeek'. De heerlijkheid kwam in het bezit van verschillende families om in 1695 in handen te komen van Gaspar de Burbure. Zijn nakomelingen bestuurden Wezembeek tot het einde van het Ancien Régime. Na 1796, tijdens de annexatie bij Frankrijk, werd Wezembeek-Oppem als één gemeente bij het kanton Sint-Stevens-Woluwe van het Dijledepartement ingedeeld. Door de aanleg van de Mechelsesteenweg in 1840-1843 kreeg de gemeente een ontwikkelingsimpuls. De aanleg van de spoorlijn Brussel-Tervuren in 1877-1881 had hetzelfde effect (de spoorlijn werd opgeheven in 1970). Bij de gemeentefusies van 1977 werd Wezembeek-Oppem, net zoals de andere faciliteitengemeenten, buiten de fusiegolf gehouden.¹⁵

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

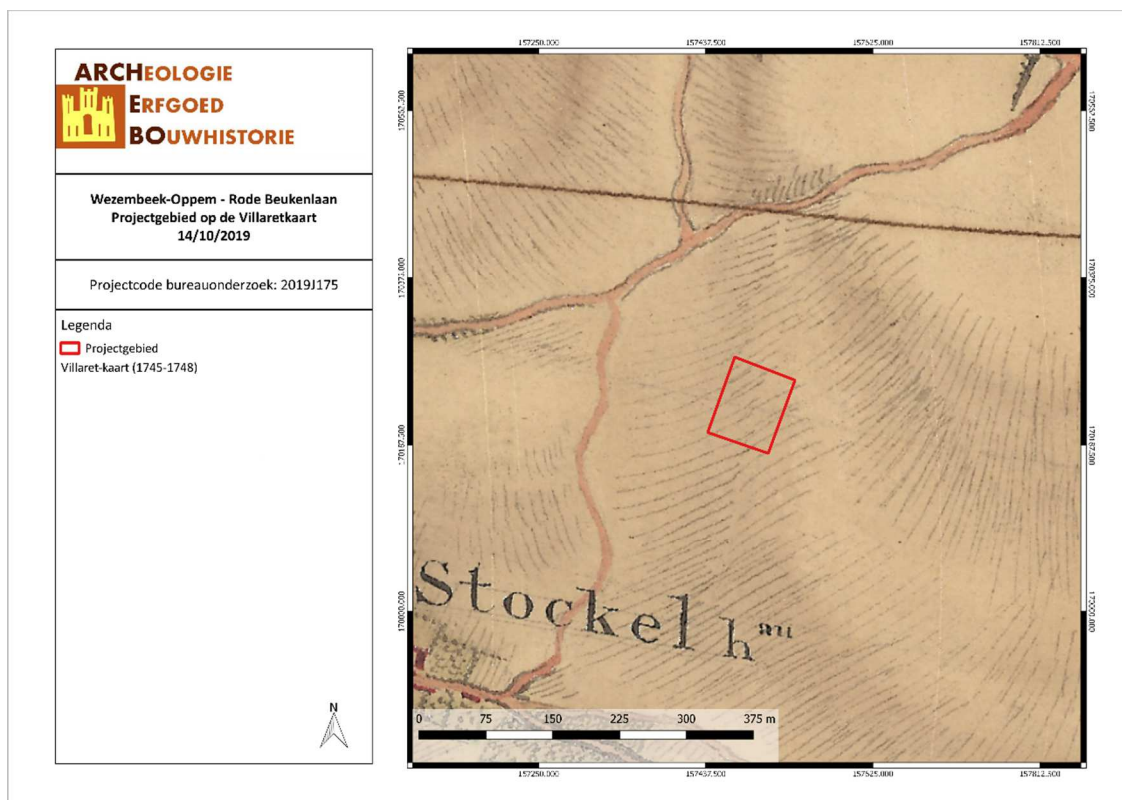
Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

Vooreerst worden enkele pre-19de -eeuwse cartografische bronnen behandeld zoals de Villaretkaart en de Ferrariskaart. Op de Villaretkaart is het projectgebied onbebouwd (akker)land. Dezelfde situatie wordt weergegeven op de Ferrariskaart.

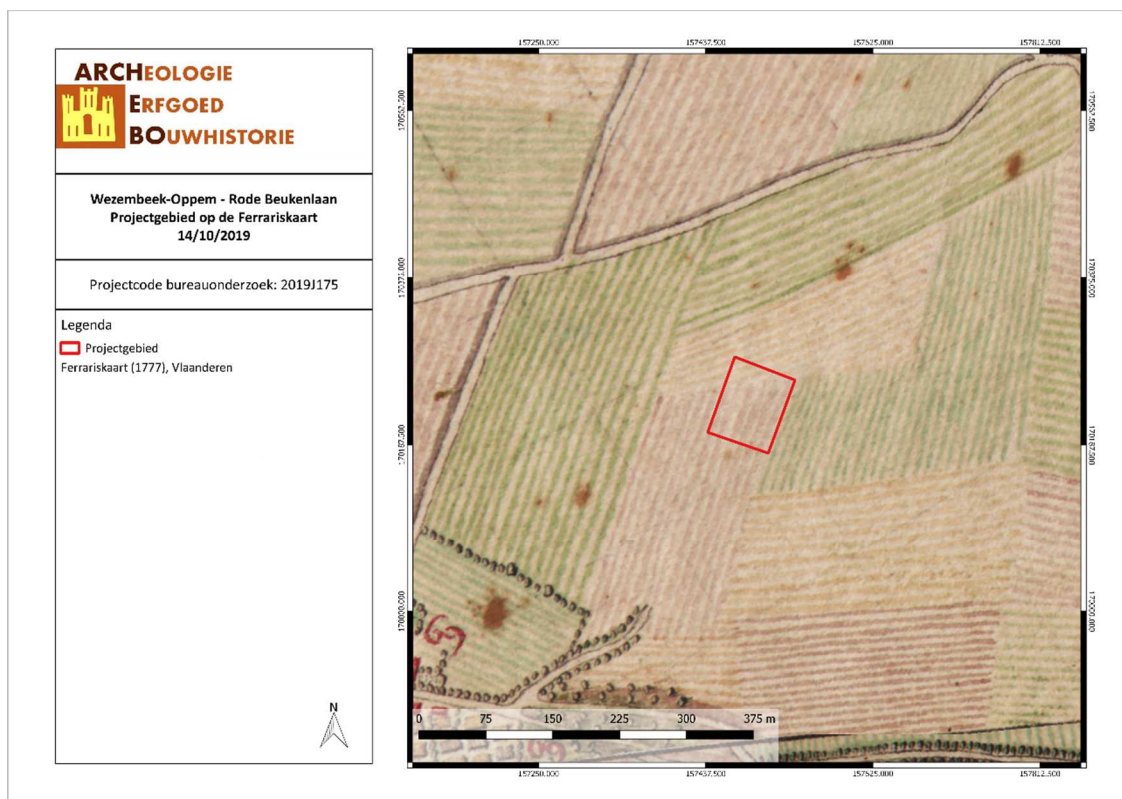
¹⁴ "Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 1070", geraadpleegd 11 oktober 2019, <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=1070>.

¹⁵ "Wezembeek Oppem - Geschiedenis", geraadpleegd 11 oktober 2019, https://www.wezembeek-oppem.be/index_nl.aspx?SGREF=693; "Wezembeek-Oppem | Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 11 oktober 2019, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13387>; "Wezembeek-Oppem", in *Wikipedia*, 24 juni 2019, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Wezembeek-Oppem&oldid=54079169>.

WERO/19/10/14/19 - Digitale aanmaak

Figuur 24: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

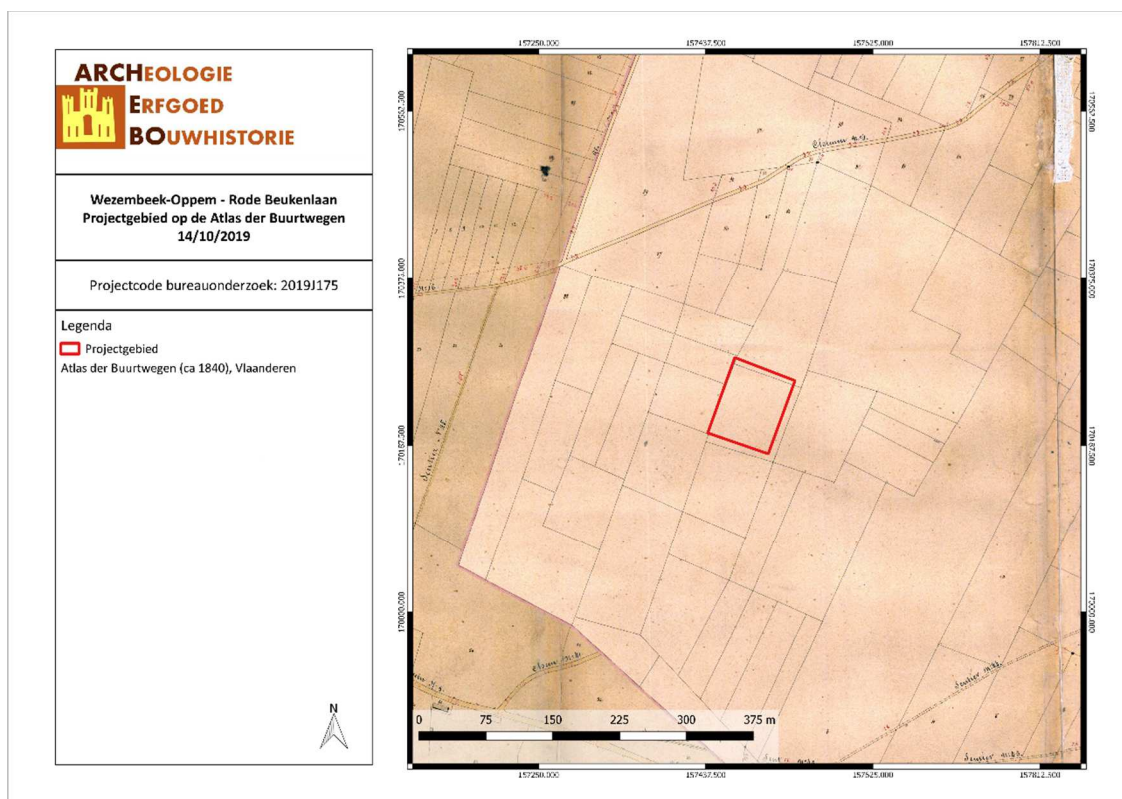
WERO/19/10/14/20 - Digitale aanmaak

Figuur 25: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met

uitzondering van een aantal stadskernen.¹⁶ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferriskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Een vierde bron is de topografische kaart van 1873.

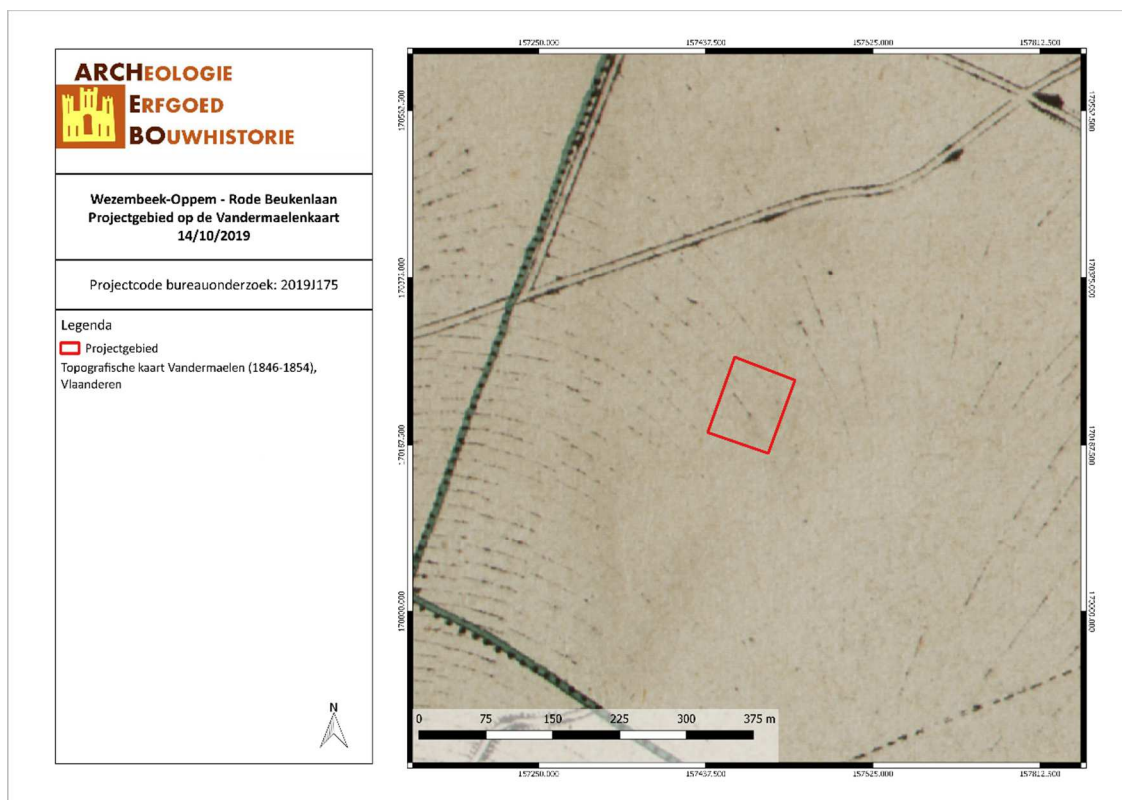
Op 19de-eeuwse cartografische bronnen is het terrein onbebouwd weergegeven. Op de Atlas der Buurtwegen wordt geen informatie weergegeven m.b.t. het landgebruik. De Vandermaelenkaart toont het projectgebied eveneens niet specifiek gekarteerd. Er kan dus geen uitspraak gedaan worden over het gebruik van het terrein gedurende deze periode. Op de Popp-kaart liggen de percelen 41c en 41d binnen het projectgebied. Volgens de Popp-legger bestaan beide percelen uit land en is perceel 41c in het bezit van Joannes-Baptiste Vandersaenen, een landbouwer uit Stokkel (Kraainem) en is perceel 41d in het bezit van Petrus-Antonius Vanhove en kinderen, een rentenier uit Sint-Lambertus-Woluwe. De topografische kaart van 1873 toont dezelfde situatie als de andere 19de-eeuwse kaarten.

WERO/19/10/14/21 - Digitale aanmaak

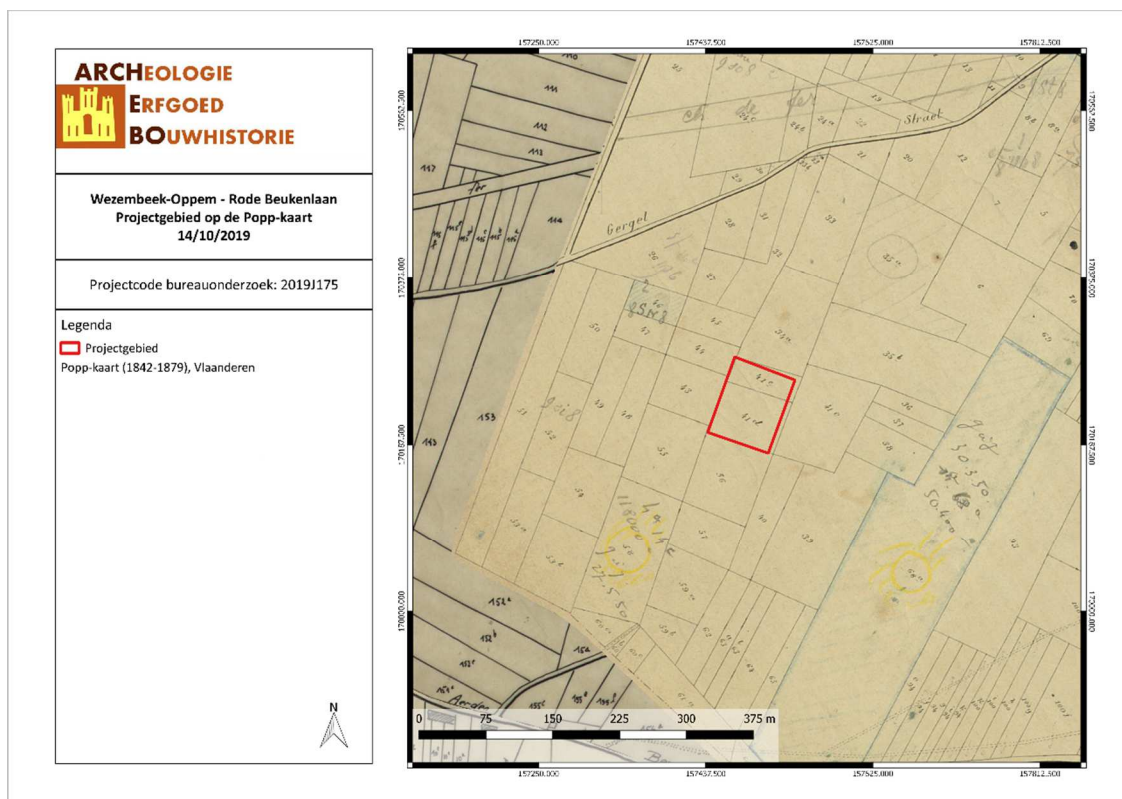
Figuur 26: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2019)

¹⁶ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2018, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

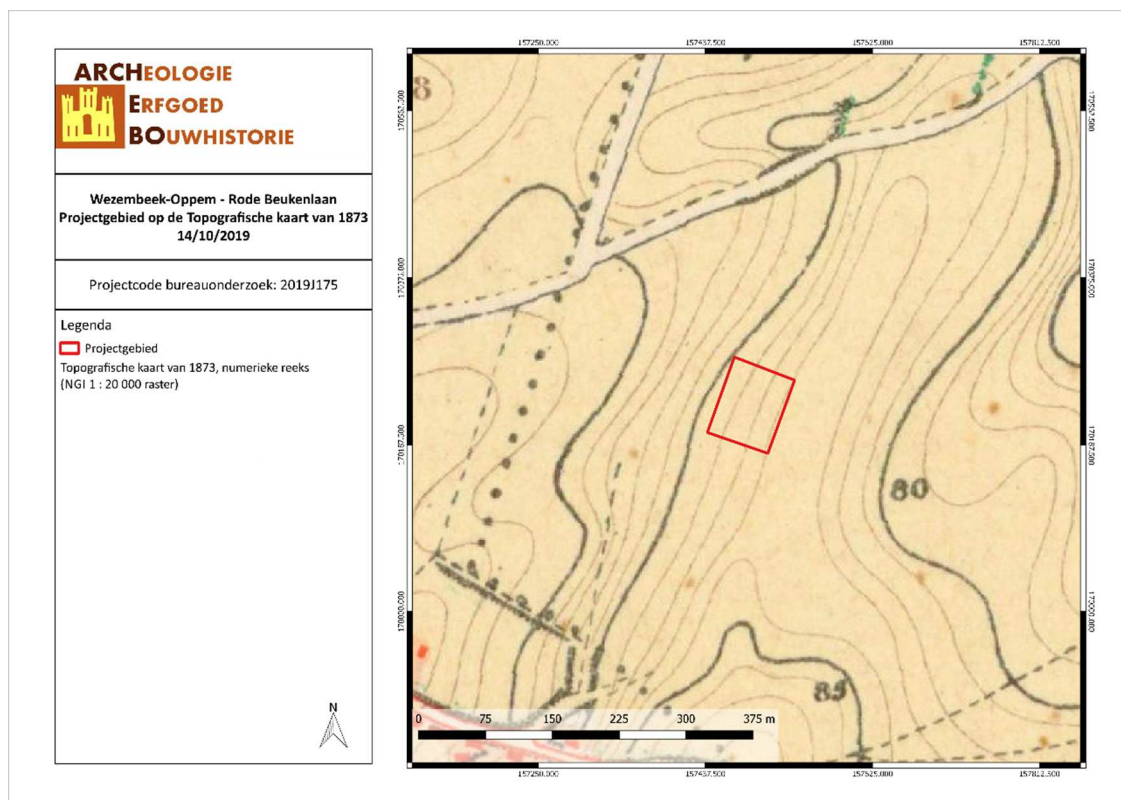
WERO/19/10/14/22 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2019)

WERO/19/10/14/23 - Digitale aanmaak

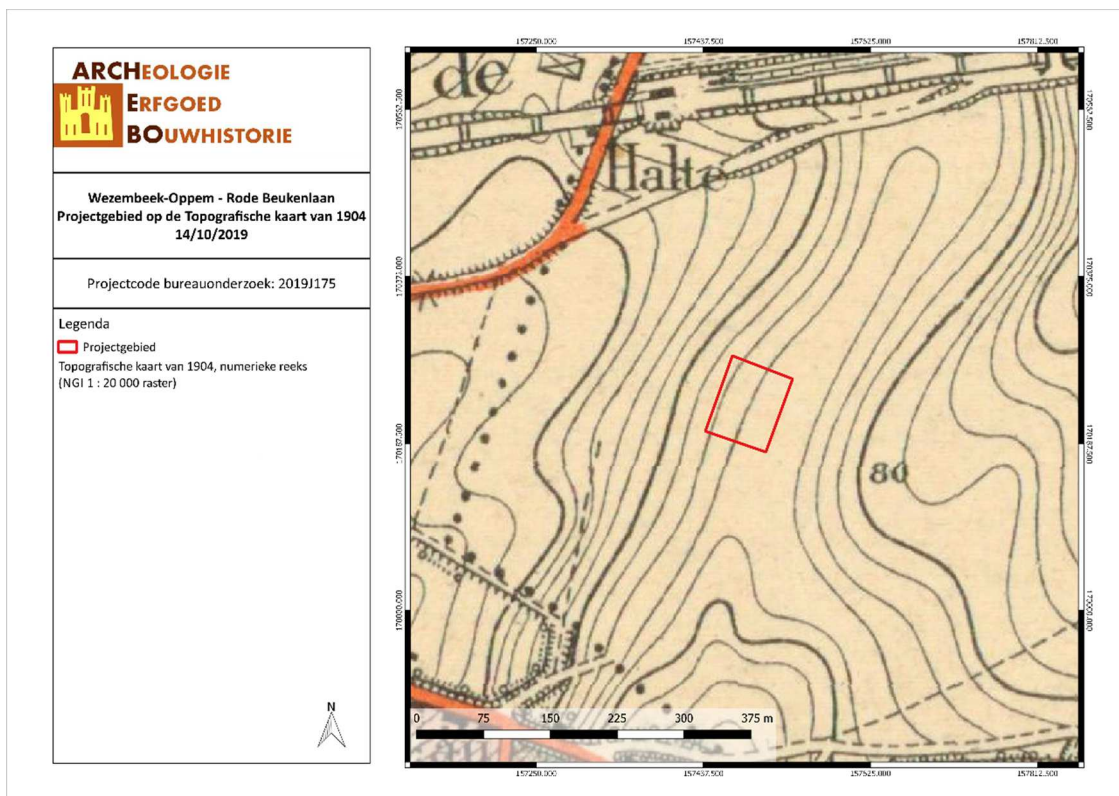
Figuur 28: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2019)

WERO/19/10/14/24 - Digitale aanmaak

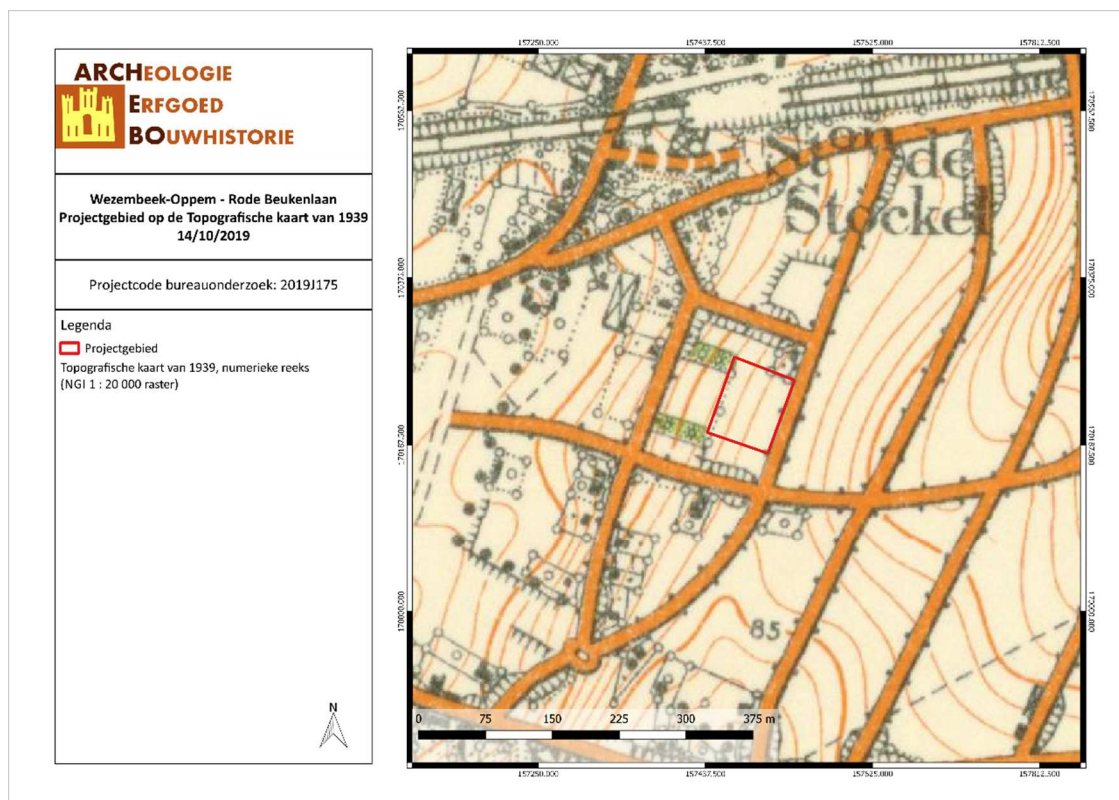
Figuur 29: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2019)

Vervolgens worden er topografische kaarten en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw vergeleken. De topografische kaart van 1904 toont dezelfde situatie als deze van 1873. Ten noorden van het projectgebied is de spoorlijn weergegeven. Tussen 1904 en 1939 breidt het wegennet rond het projectgebied verder uit. Het terrein zelf blijft onbebouwd. Tussen 1939 en 1969 wordt de huidige Woudlaan aangelegd, waardoor het wegennet rond het projectgebied overeenkomt met het huidige wegennet. De eerste bebouwing binnen het projectgebied verschijnt pas op de topografische kaarten van 1981 en 1989. Beide kaarten zijn identiek voor het projectgebied. De bebouwing betreft het huidige woonhuis en bijgebouw. Op de luchtfoto van 1971 is de bebouwing ook reeds zichtbaar. Deze moet bijgevolg opgetrokken zijn tussen 1969 en 1971. Vanaf de luchtfoto van 1971 wordt de huidige situatie weergegeven.

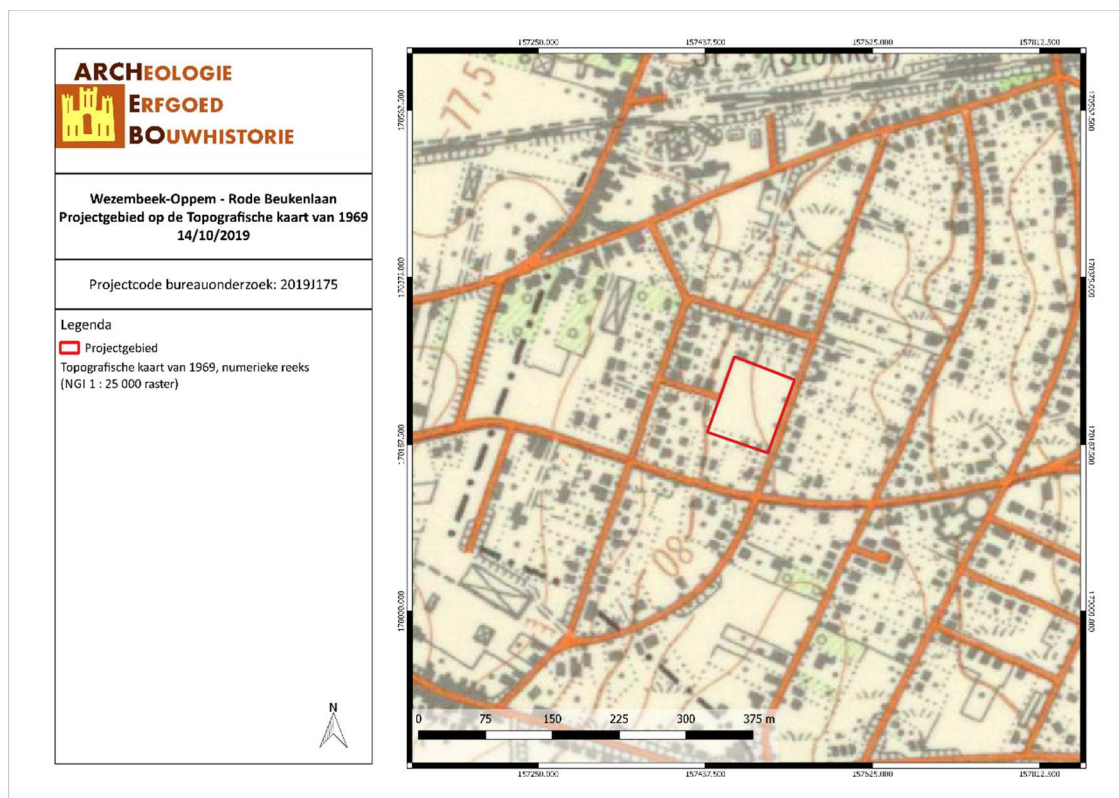

WERO/19/10/14/25 - Digitale aanmaak

Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2019)

WERO/19/10/14/26 - Digitale aanmaak

Figuur 31: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2019)

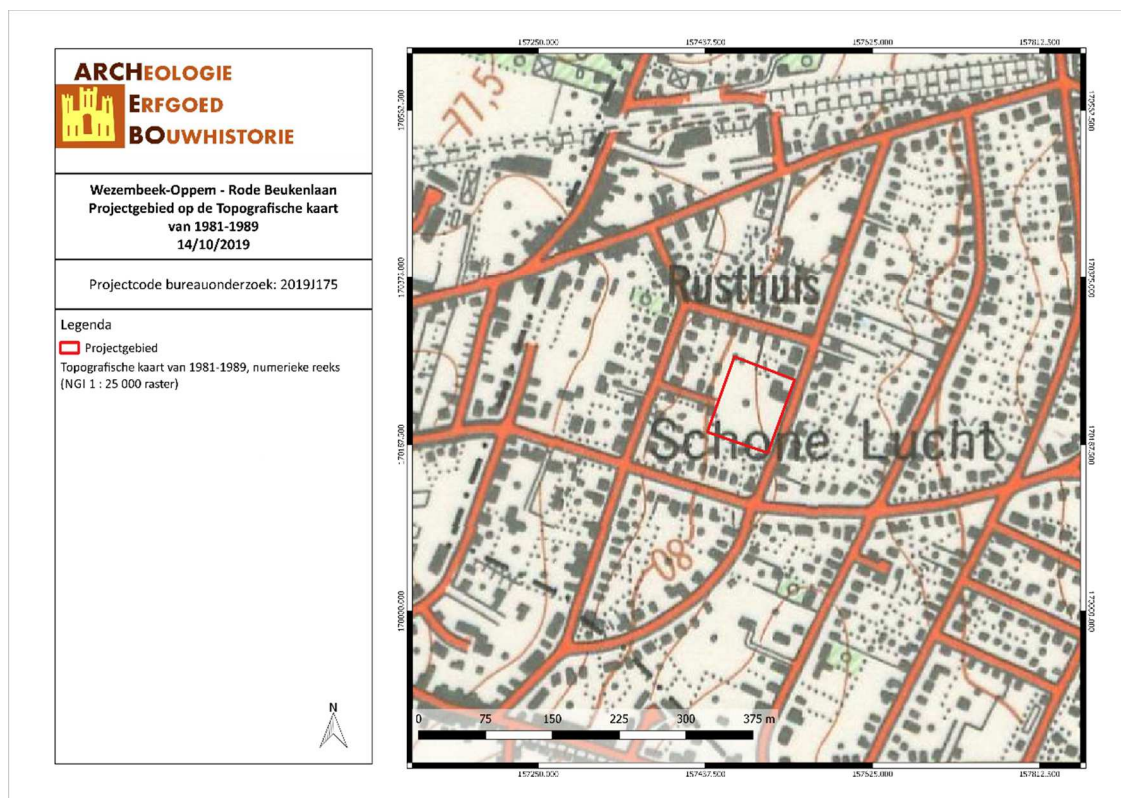
WERO/19/10/14/27 - Digitale aanmaak

Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2019)

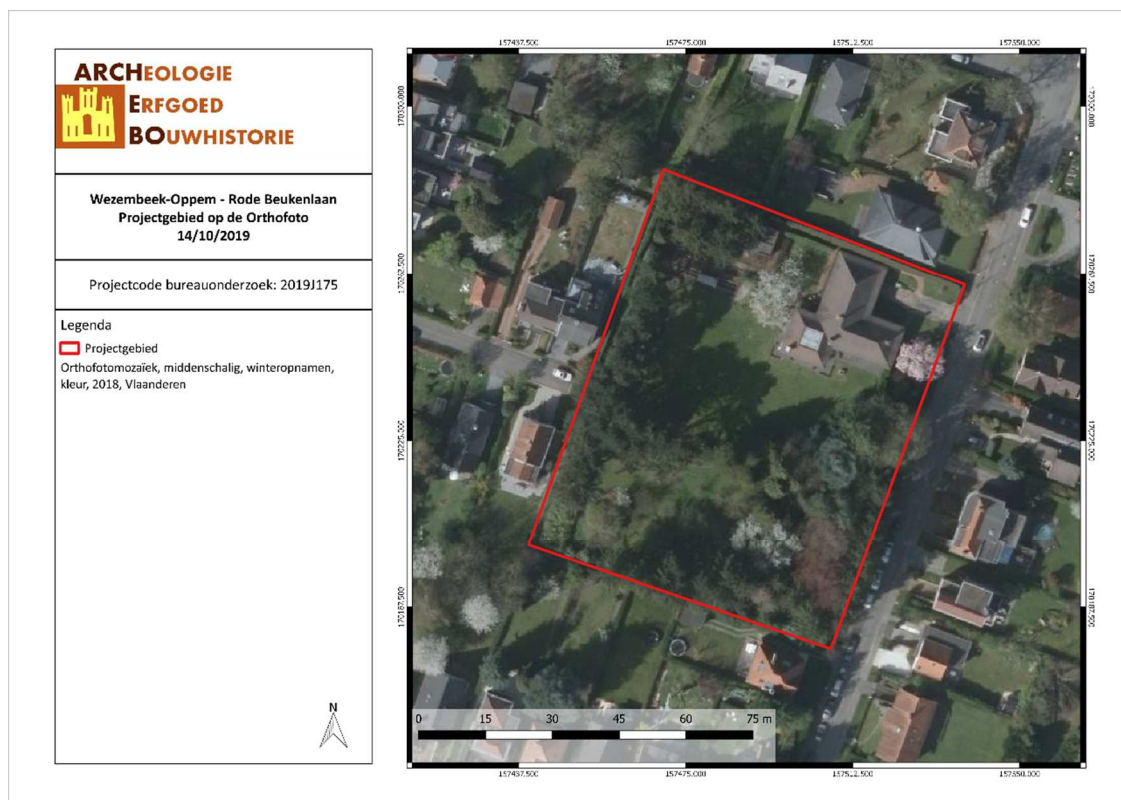
WERO/19/10/14/28 - Digitale aanmaak

Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2019)

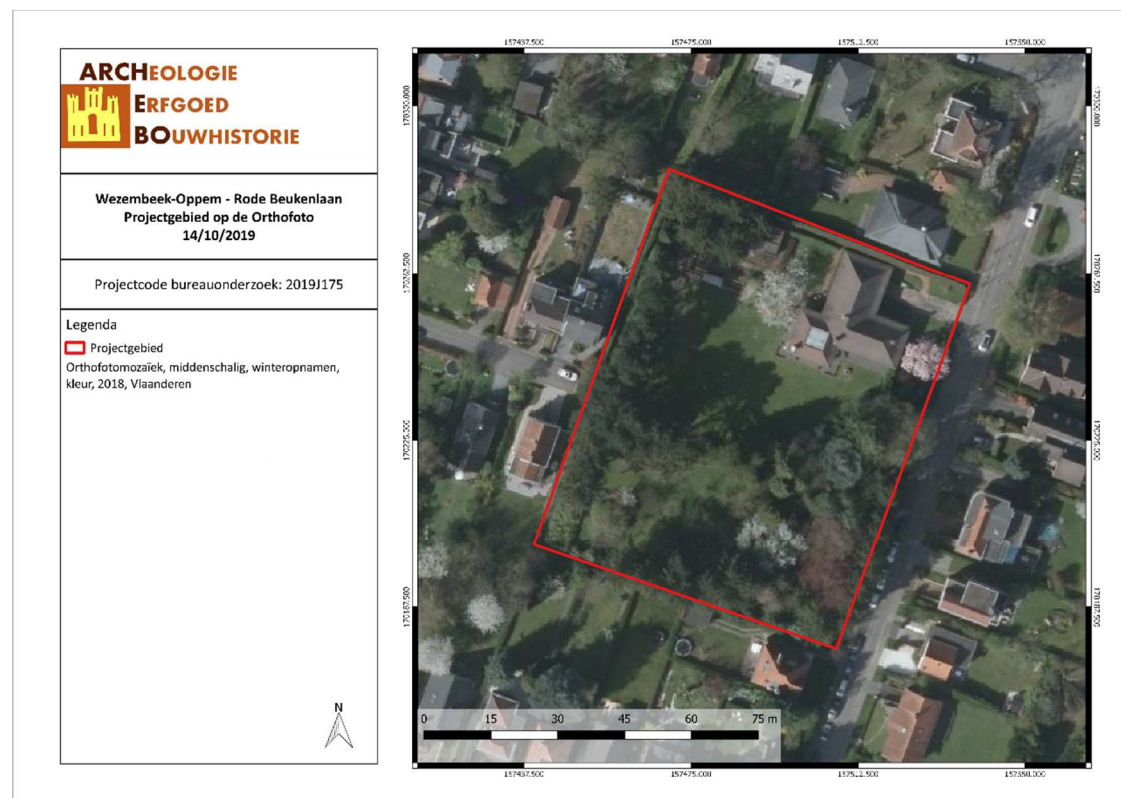

WERO/19/10/14/29 - Digitale aanmaak

Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981-1989 (Cartesius, 2019)

WERO/19/10/14/30 - Digitale aanmaak

Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2019)

WERO/19/10/14/31 - Digitale aanmaak

Figuur 36: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2018 (Geopunt, 2019)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf ca. 1971 tot nu. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een lage densiteit aan bebouwing.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft sporen van een 18de-eeuws Frans militair kamp (CAI 212712), sporen van een Laatmiddeleeuws klooster (CAI 3794) en een krabber, een kern en klingen in silex uit het Neolithicum (CAI 4789).

Gezien de topografische ligging op een oost-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Op basis van deze ligging en de recent vondsten in de omgeving kunnen eveneens sporensites aanwezig zijn.

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor het terrein te Rode Beukenlaan 41 in Wezembeek-Oppem (Vlaams-Brabant). Binnen het projectgebied zal de bestaande bebouwing gesloopt worden en de aanwezige bomen gerooid worden. Vervolgens zal het terrein verkaveld worden in negen loten. Loten 1 t.e.m. 6 worden voorzien van een bouwzone voor halfopen bebouwing, loten 7 en 8 worden voorzien van een bouwzone voor een appartementsgebouw. Binnen lot 9 zullen afvalcontainers geplaatst worden. Binnen lot 7 zal ook een deel beschikbaar blijven voor erfdienstbaarheid van doorgang. Het projectgebied is in totaal ca. 6 373,412 m² groot.

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er bebouwing aanwezig was binnen het projectgebied vanaf ca. 1971 tot nu. De eerste bebouwing werd opgetrokken tussen 1969 en 1971. Deze bebouwing is tevens ook de huidige bebouwing.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft een krabber, een kern en klingen in silex uit het Neolithicum (CAI 4789), sporen van een Laatmiddeleeuws klooster (CAI 3794) en sporen van een 18de-eeuws Frans militair kamp (CAI 212712).

Binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (binnen een straal van ca. 1000m rond het projectgebied) hebben de Onze-Lieve-Vrouwe-tot-Stokkel (14de-eeuwse kapel), het Hof te Stokkel ((vermoedelijk) 13de-eeuwse hoeve), 'De Helle' (17de-18de-eeuwse huisbrouwerij) en het Hof te Stuyvenberg (16de-17de-eeuwse hoeve) bestaan. Verder westwaarts zijn ook enkele losse vondsten geregistreerd, waaronder silex afslagen uit het Paleolithicum, microlieten, werktuigen en pijlpunten uit het Mesolithicum, afslagen, een steker en een lavafragment uit het Neolithicum en een scherf uit de Romeinse Tijd.

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen stonden vanaf ca. 1971 tot nu. De eerste bebouwing werd opgetrokken tussen 1969 en 1971. Deze bebouwing is tevens ook de huidige bebouwing.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitsel gemaakt worden in de te verwachten structuren.

4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Ter hoogte van de bestaande bebouwing is er verstoring van de bodem en het bodemarchief te verwachten. Toekomstige verstoringen zijn te verwachten bij de sloop van de huidige bebouwing en bij de bebouwing van de bouwzones. Hoe groot de verstoring van deze toekomstige bebouwing zal zijn, is niet gekend, aangezien nu enkel de bouwzones gekend zijn (verkaveling).

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Binnen het projectgebied zal de bestaande bebouwing gesloopt worden en de aanwezige bomen gerooid worden. Vervolgens zal het terrein verkaveld worden in negen loten. Loten 1 t.e.m. 6 worden voorzien van een bouwzone voor halfopen bebouwing, loten 7 en 8 worden voorzien van een bouwzone voor een appartementsgebouw. De bouwzones in loten 1 t.e.m. 4 zijn 135m² groot, de bouwzones in loten 5 en 6 zijn 126m² groot, de bouwzone in lot 7 is 528m² groot en deze in lot 8 is 430m² groot. Binnen lot 9 zullen afvalcontainers geplaatst worden. Binnen lot 7 zal ook een deel beschikbaar blijven voor erfdiensbaarheid van doorgang. Het projectgebied is in totaal ca. 6 373,412 m² groot.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft een krabber, een kern en klingen in silex uit het Neolithicum, sporen van een Laatmiddeleeuws klooster en sporen van een 18de-eeuws Frans militair kamp.

Binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (binnen een straal van ca. 1000m rond het projectgebied) hebben de Onze-Lieve-Vrouwe-tot-Stokkel (14de-eeuwse kapel), het Hof te Stokkel ((vermoedelijk) 13de-eeuwse hoeve), 'De Helle' (17de-18de-eeuwse huisbrouwerij) en het Hof te Stuyvenberg (16de-17de-eeuwse hoeve) gestaan. Verder westwaarts zijn ook enkele losse vondsten geregistreerd, waaronder silex afslagen uit het Paleolithicum, microlieten, werktuigen en pijlpunten uit het Mesolithicum, afslagen, een steker en een lavafragment uit het Neolithicum en een scherf uit de Romeinse Tijd.

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen stonden vanaf ca. 1971 tot nu. De eerste bebouwing werd opgetrokken tussen 1969 en 1971. Deze bebouwing is tevens ook de huidige bebouwing.

Op de bodemkaart wordt het terrein grotendeels gekarteerd als Aba1 (droge leemgronden met textuur B horizont en een dunne A horizont (dunner dan 40cm)) en langs de grenzen als OB (onder bebouwing). Het projectgebied ligt op een oost-gerichte helling aan de vallei van de Stelense Loop, die meer dan 1000m ten oosten van het projectgebied ligt. Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 80,5 en 84 meter boven de zeespiegel.

Gezien de topografische ligging op een oost-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Sporensites kunnen eveneens verwacht worden, gezien de ligging van het terrein en de recente vondsten in de omgeving van het projectgebied.

4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Binnen het projectgebied zal de bestaande bebouwing gesloopt worden en de aanwezige bomen gerooid worden. Vervolgens zal het terrein verkaveld worden in negen loten. Loten 1 t.e.m. 6 worden voorzien van een bouwzone voor halfopen bebouwing, loten 7 en 8 worden voorzien van een bouwzone

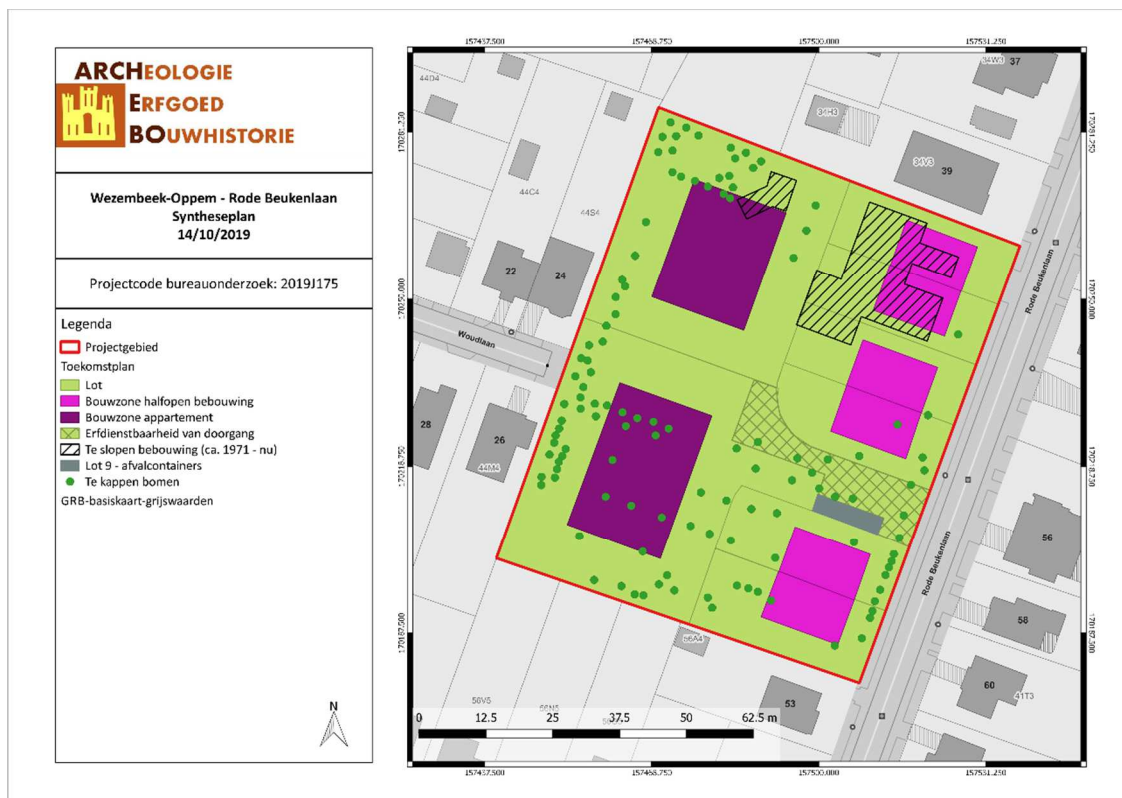
voor een appartementsgebouw. Binnen lot 9 zullen afvalcontainers geplaatst worden. Binnen lot 7 zal ook een deel beschikbaar blijven voor erfdienstbaarheid van doorgang.

In het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend. Wel zijn een krabber, een kern en klingen in silex uit het Neolithicum, sporen van een Laatmiddeleeuws klooster en sporen van een 18de-eeuws Frans militair kamp gevonden.

Binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (binnen een straal van ca. 1000m rond het projectgebied) hebben de Onze-Lieve-Vrouwe-tot-Stokkel (14de-eeuwse kapel), het Hof te Stokkel ((vermoedelijk) 13de-eeuwse hoeve), 'De Helle' (17de-18de-eeuwse huisbrouwerij) en het Hof te Stuyvenberg (16de-17de-eeuwse hoeve) gestaan. Verder westwaarts zijn ook enkele losse vondsten geregistreerd, waaronder silex afslagen uit het Paleolithicum, microlieten, werktuigen en pijlpunten uit het Mesolithicum, afslagen, een steker en een lavafragment uit het Neolithicum en een scherf uit de Romeinse Tijd.

Vanaf ca. 1970 is de bodem verstoord geweest door het plaatsen van de huidige bebouwing. Het is moeilijk om in te schatten hoe groot de veroorzaakte verstoring is.

Omwillen van de ligging kunnen steentijdsites verwacht worden. Sporensites kunnen eveneens verwacht worden.

WERO/19/10/14/32 - Digitale aanmaak

Figuur 37: Synthesepan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2019)

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief zullen verstoren. Dit wordt kort besproken in het 'Programma van maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

Cleda, Bénédicte. "Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van de Seringenstraat te Kraainem (Vlaams-Brabant)". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Aartselaar: ABO nv, juni 2019.

Cleda, Bénédicte. "Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van de Seringenstraat te Kraainem (Vlaams-Brabant) - Programma van Maatregelen". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Aartselaar: ABO nv, juni 2019.

Devroe, Annika. "Archeologienota - Verslag van Resultaten Kraainem - Koningin Astridlaan 364". Verslag van Resultaten. Mechelen: Annika Devroe, april 2018.

Dupont, Laurane, en Marjolein van der Waa. "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Louis Marcellisstraat te Wezembeek-Oppem". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2018.

Linten, Sarah, Charlotte Desmet, Ron Bakx, en Lina Cornelis. "Archeologienota Wezembeek-Oppem, Centrumontwikkeling". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Bassevelde: BAAC Vlaanderen bvba, mei 2018.

Paumen, Dries, en Mark Groenhuijzen. "Kraainem - KRN3002 Tulpenstraat". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Amsterdam: VUhs archeologie - Vrije Universiteit Amsterdam, april 2019.

Pawelczak, Piotr, en Nandy Dolman. "Nota Wezembeek-Oppem, Centrumontwikkeling (zone 2)". Nota. Bassevelde: BAAC Vlaanderen bvba, september 2018.

Van Ranst, E, en C Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.

Vander Ginst, Vanessa, en Laurane Dupont. "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Ferdinand Kinnenstraat 61-63 te Kraainem". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Inventaris Onroerend Erfgoed". Geraadpleegd 17 januari 2017. <https://inventaris.onroenderfgoed.be/>.

Geopunt Vlaanderen. "Atlas der Buurtwegen". Geraadpleegd 2 januari 2017. <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

"Kasteel de Grunne | Inventaris Onroerend Erfgoed". Geraadpleegd 14 oktober 2019. <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/40854>.

"Maurits Gysseling: Toponymisch Woordenboek (1960) p. 1070". Geraadpleegd 11 oktober 2019. <http://bouwstoffen.kantl.be/tw/facsimile/?page=1070>.

"Wezembeek Oppem - Geschiedenis". Geraadpleegd 11 oktober 2019. https://www.wezembeek-oppem.be/index_nl.aspx?SGREF=693.

"Wezembeek-Oppem". In *Wikipedia*, 24 juni 2019. <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Wezembeek-Oppem&oldid=54079169>.

"Wezembeek-Oppem | Inventaris Onroerend Erfgoed". Geraadpleegd 11 oktober 2019. <https://inventaris.onroenderfgoed.be/themas/13387>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2019) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019).....	6
Figuur 4: Plan van de bestaande toestand (Landmeetkantoor Artois BVBA, 2019).....	8
Figuur 5: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2019).....	9
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2019).....	9
Figuur 7: Plan van de geplande verkaveling (Landmeetkantoor Artois BVBA, 2019).....	10
Figuur 8: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2019)	10
Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2019).....	12
Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2019)	13
Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2019)	13
Figuur 12: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in ZW-NO richting (Geopunt, 2019)	14
Figuur 13: Wezembeek-Oppem aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2019) ...	15
Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2019).....	16
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2019)	17
Figuur 16: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016)	17
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2019)	18
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2019)	19
Figuur 19: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2019).....	19
Figuur 20: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2019).....	20
Figuur 21: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2019) .	Fout!
Bladwijzer niet gedefinieerd.	
Figuur 22: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2019)	25
Figuur 23: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019)	27
Figuur 24: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2019).....	27
Figuur 25: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2019).....	28
Figuur 26: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2019)	29
Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Poppkaart (Geopunt, 2019)	29
Figuur 28: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2019).....	30
Figuur 29: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2019).....	31
Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2019).....	32
Figuur 31: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2019).....	32
Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2019)	33
Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981-1989 (Cartesius, 2019) 33	
Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1979-1990 (Geopunt, 2019).....	34
Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2018 (Geopunt, 2019)	34
Figuur 36: Synthesepan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2019).....	38

7 PLANNENLIJST

WERO/19/10/14/1 - Digitale aanmaak	6
WERO/19/10/14/2 - Digitale aanmaak	6
WERO/19/10/14/3 - Digitale aanmaak	9
WERO/19/10/14/4 - Digitale aanmaak	9
WERO/19/10/14/5 - Digitale aanmaak	10
WERO/19/10/14/6 - Digitale aanmaak	12
WERO/19/10/14/7 - Digitale aanmaak	13
WERO/19/10/14/8 - Digitale aanmaak	13
WERO/19/10/14/9 - Digitale aanmaak	15
WERO/19/10/14/10 - Digitale aanmaak	16
WERO/19/10/14/11 - Digitale aanmaak	17
WERO/19/10/14/12 - Digitale aanmaak	18
WERO/19/10/14/13 - Digitale aanmaak	19
WERO/19/10/14/14 - Digitale aanmaak	19
WERO/19/10/14/15 - Digitale aanmaak	20
WERO/19/10/14/16 - Digitale aanmaak	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
WERO/19/10/14/17 - Digitale aanmaak	25
WERO/19/10/14/18 - Digitale aanmaak	27
WERO/19/10/14/19 - Digitale aanmaak	27
WERO/19/10/14/20 - Digitale aanmaak	28
WERO/19/10/14/21 - Digitale aanmaak	29
WERO/19/10/14/22 - Digitale aanmaak	29
WERO/19/10/14/23 - Digitale aanmaak	30
WERO/19/10/14/24 - Digitale aanmaak	31
WERO/19/10/14/25 - Digitale aanmaak	32
WERO/19/10/14/26 - Digitale aanmaak	32
WERO/19/10/14/27 - Digitale aanmaak	33
WERO/19/10/14/28 - Digitale aanmaak	33
WERO/19/10/14/29 - Digitale aanmaak	34
WERO/19/10/14/30 - Digitale aanmaak	34
WERO/19/10/14/31 - Digitale aanmaak	38